

ALEŠ ŠTEGER

El guant

Traducció al català de Simona Škrabec

5

El guante

Traducció a l'espanyol d'Ainara Munt

55

The glove

Traducció a l'anglès de William Martin

83

Le gant

Traducció al francès de Danielle Charonnet

III

El text és la transcripció de la conferència pronunciada el 17 de setembre de 2007 dins del cicle «La literatura del futur, el futur de la literatura», organitzat per l'Associació de Joves Escriptors en Llengua Catalana (AJELC). Altres participants del cicle van ser Timo Brunke (Alemanya), Riona McGonagle (Irlanda) i Magdalena Platzova (Txèquia).

Les trenta-cinc imatges van ser preses durant el seu viatge a peu, resseguint les fronteres d'Eslovènia. Les fotos són la base d'aquesta conferència.

© de l'edició: PEN Català
© del text: Aleš Šteger
© Dannielle Charonnet per la traducció al francès
William Martin per la traducció a l'anglès
Ainara Munt per la traducció al castellà
Simona Škrabec per la traducció al català
Revisió de les traduccions: Ricard Vela
Coordinació de l'edició: Carme Arenas

Dipòsit legal: B-19.443/2009
Primera edició: Desembre 2009
Disseny i realització: Insòlit
Impressió: La Impremta Ecològica
Edita: PEN Català
Canuda, 6 5è - 08002 Barcelona
Tel. 93 318 32 98 - Fax 93 412 06 66
pen@pencatala.cat - www.pencatala.cat

Aleš Šteger

EL GUANT

Traducció de l'eslovè de Simona Škrabec

Benvolguts amics de ploma.

M'heu convidat perquè parli com un autor que ve d'una d'aquestes literatures que anomenem menors.

Menors a causa de la proporció que els llibres escrits en les llengües d'aquest autors ocupen a les vostres llibreries. Tot sovint la part del mercat que ocupen és igual a zero.

Menors perquè tot sovint no sabem gaire del seu context i encara menys de la llengua en la qual aquestes literatures són escrites.

No sabem com es desverga la gent en aquestes llengües, com fan les celebracions, com mostren les penes, com passegan.

Menors per la curiositat que ens desperten, que és inversament proporcional, sobretot si nosaltres també ens trobem en una situació semblant.

Els autors, quan surten fora dels límits de la seva llengua, sovint es troben en un lloc semblant.

Al lloc de la minoria.

Tots els escriptors són alhora una minoria dins de la seva llengua.

Fins i tot si escriuen en una llengua llegida per molta gent.

I quan la llengua és una llengua de pocs parlants, la minoria esdevé doble.

Entenc la llengua com una interfície.

El que hi ha entre el *jo* i l'espai que encercla aquest *jo*, és la llengua.

A través de la llengua, l'espai toca el *jo*, se l'apropia, canvia de lloc les idees que formen el *jo*, crea i destrueix el *jo*.

La llengua és tàctil.

La llengua, en moure's per l'espai, esdevé la parla i quan la parla travessa l'espai, les calçades i les voreres, l'asfalt, les llambordes, les deixalles i els prats, el *jo* es posa els guants.

Mentre parlo camino de manera que les meves mans enguantades toquen el terra.

Si caminem damunt les mans, el cel és un abisme sota els peus.

Aquesta idea l'he demanat prestada a Paul Antschel, que l'any 1946 va passar a prop d'Eslovènia.

Eslovènia havia format llavors part de Iugoslàvia i Paul Antschel, mentre voltava a prop de l'espai en què la gent porta els guants de la llengua en la qual escric jo, va canviar els seus guants.

Paul Antschel va ser algú que tenia guants diversos.

Els guants van ser l'única cosa que li va quedar després de la guerra i d'una llarga marxa des de Bucarest fins a Viena.

Els guants i la vida.

Es va treure els guants de la llengua alemanya, els va girar i se'ls va tornar a posar, girats enfora.

Així és com Paul Antschel va esdevenir Paul Celan.

Paul Celan, també, demanava alguna vegada coses en préstec.

Sembla ser que el préstec és una de les activitats bàsiques d'aquells que porten guants.

Qui parla, s'endeuta i alhora emet una lletra de canvi.

L'orella és l'òrgan d'aquells que assumeixen el deute, la boca, l'òrgan dels prestamistes.

I les traces de les transaccions, el teixit de deutors i prestamistes, es poden seguir a través del temps.

La història podria no ser res més que un intent de reconstruir el transcurs d'aquestes transaccions.

Com si volguéssiu recollir un sol cabell a la perruqueria el dissabte al matí quan hi ha més gent.

Al terra s'hi amunteguen els cabells.

Un s'enganxa al meu guant dret.

És meu?

L'aixeco a contrallum.

De qui és?

En quin cap ha crescut?

On?

En el nostre cas, el dels que estem infinitament endeutats i que sense parar emetem lletres de canvi, no es pot fer fallida.

I tanmateix no és possible evitar que el deute creixi.

Els sords també hi senten.

El silenci absolut no existeix.

Però sí que és possible callar.

Però la gent calba continua parlant.

Fan preguntes.

La gent afaitada al zero no té aquesta possibilitat.

No tenen la possibilitat de travessar l'espai mitjançant la llengua.

La llengua els és presa.

Els van prendre l'últim guant.

Sense guants s'estan rere un filferro de punxes.

Tots coneixem les escenes de gent de mans nues que ens observen des de l'altra banda del filat.

Escenes de tota mena de camps de prisoners.

No ens commouen, aquestes escenes.

No ens commou la gent que no parla.

Ens hem habituat a veure'ls muts.

Qui camina damunt les mans, qui té el privilegi de portar guants.

Qui camina de cap per avall i amb l'abisme del cel sota els peus.
Qui s'arrapa a aquest món, tot sabent que en qualsevol moment
una ventada se'l pot endur.

Qui toca les coses amb la cara interior de la pell, girada com
un guant.

Li creix una orella.

Se li desenvolupa la oïda per a la gent que no parla.

Desenvolupa l'oïda per sentir la memòria del sòl damunt el
qual s'estan mentre nosaltres passem de llarg.

Desenvolupa un gest per treure el cabell que el corrent de
l'aire ha enganxat al guant i l'aixeca a contrallum.

Intenta trobar el cap damunt del qual va créixer.

1

No sé què hi podia haver de tan extraordinari i meravellosament decisiu en el pensament que aquest guant podria per sempre més abandonar aquella mà.

Això és el que diu André Breton a *Nadja*.

Aquest és un dels caps on va créixer
aquest cabell.

Un cabell sense precedents? És aquest
el seu primer cap?

Un cabell sense cap que cultiva la
idea de ser el primer, l'escollit, el superior.

Es troba, en el meu cap, el rastre d'una resplendor prima, gairebé transparent, d'aquest cabell?

Tanco els ulls.

Les imatges es barregen, superfícies clares i fosques, espais,
espais.

Intento recordar el març de 2007.

Leipzig.

Vaig perdre un parell de guants en una lectura poètica.

Uns guants que eren un regal d'una persona estimada.

Eren, com sempre passa amb els guants, molt més que simples guants.

Eren una interposició.

No m'estranya pas, doncs, que la pèrdua em donés una sensació de dislèxia.

Vaig sortir del taxi, trepitjant la neu i els guants ja no hi eren.

Com una lletra que de sobte desapareix d'una paraula.

Com la paraula que a causa de la lletra desapareguda canvia el sentit de la frase.

Com la frase que a causa de l'error en la paraula de sobte resplendeix, es fa visible.

Com el germà bessó de la frase resplendent, com la frase vella a la qual li faltava la lletra dins de la paraula canviada i s'ha esfumat.

Durant dos dies vaig estar buscant els meus guants.

Vaig trobar el taxi.

Vaig tornar a l'hotel.

Vaig tornar al restaurant.

Vaig tornar a la biblioteca en la qual havia fet la lectura.

Vaig interrogar el cambrer, el recepcionista, les dones de neteja, el taxista.

Res.

Cap paraula que s'assembla a un *guant*.

Sense cap tacte.

Sense travessar cap espai.

Estava quiet, com suspès entre el cel i la terra.

Al meu voltant es va erigir una barrera.

El tercer dia vaig estar amb uns amics en un bar.

Ja de matinada, la conversa va derivar cap a la idea del rebuig.

La idea de brossa.

La idea de reciclatge.

La idea de les faveles, construïdes de deixalles.

La idea de mantenir viva artificialment una persona amb el cervell mort.

La idea d'un gir.

Convertir el que és vell en nou, el que és mort en viu, el que és rebutjat en útil.

Un dels tertulians va donar l'exemple d'uns guants trobats tres dies abans a la barana d'una biblioteca.

Uns guants negres cosits amb fil marró.

Mullats i arrugats els va recollir de la neu.

Ara s'eixuguen dins de la seva habitació de l'hotel.

Els meus guants.

Com un miracle.

Un gir.

Els torno a tenir.

Com si m'haguessin de deixar passar per un *mai* més.

Passar per la mudesa.

Com si haguessin volgut, amb aquesta desaparició, emetre una lletra de canvi per obtenir la meva atenció.

Què fer quan una cosa menuda adquireix un pes infinit?

Una cosa semblant a un cabell?

El cabell, el dissabte al matí en una perruqueria, quan hi ha més gent.

El cabell, enganxat al guant.

El cabell, enganxat al guant que vaig perdre un més després d'haver estat a la perruqueria i que ara he trobat.

El guant que em va perdre i que m'ha tornat a trobar.

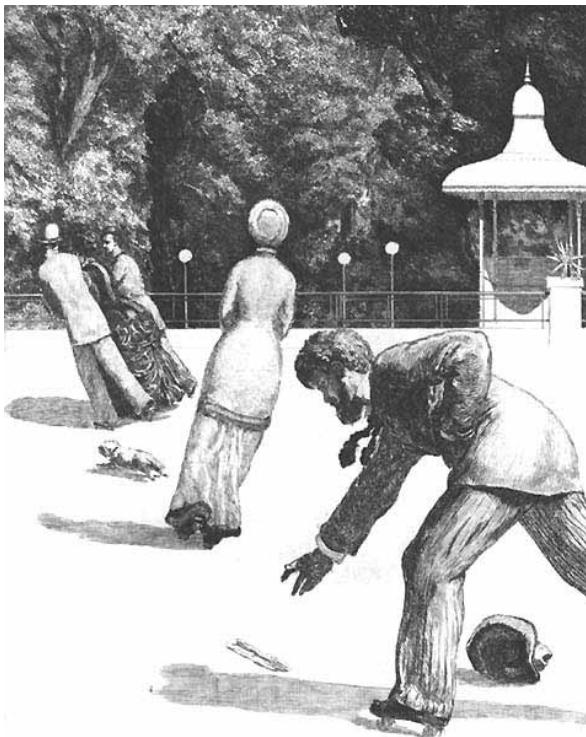
Em va deixar anar i m'ha tornat a agafar, però girat.

Moltes vegades doblegat.

Ens toquem amb els doblecs.

El guant em va trobar en una galeria.

Estic perdut en els salons i topo amb un nom.

2

Hi surt un cabell.

El cabell que aixeco a contrallum.

El cabell que creix als caps de Breton i de Celan.

He seguit la seva pista fins aquí, només els últims mil·límetres
de la seva crescuda.

De la seva economia d'endeutament i d'emissió de préstecs
il·limitats.

Segueixo aquest cabell rebutjat per una exposició.

Max Klinger, l'autor d'aquesta exposició, va fer una imatge que
persegueix amb els patins el guant tirat a terra.

El guant, així és com s'anomena el cicle d'obres que m'observen.

Per un instant intenta fugir per la finestra.

Encara em sotja.

M'estic al mig de la galeria.

A les mans tinc els guants perduts, arrugats, que m'han tornat a trobar el vespre d'ahir.

Com si hagués trobat la lletra que faltava.

Com si hagués trobat la possibilitat que s'obre a partir d'allò que falta.

La possibilitat de bescanviar paraules.

La possibilitat d'agafar en préstec una paraula.

La possibilitat de prestar la paraula als altres.

La possibilitat és un espai.

Sense buscar paraules, fem els intercanvis.

Les imatges de Klinger, Breton, Celan, el guant, un *jo* i un *tu* que llegeixes tot això.

Per fer les sutures més fines, els cirurgians utilitzen cabells clars enllloc de fils.

Per això convé que algú al quiròfan tingui cabells llargs i els porti llargs.

El cabell ens uneix, crea manyocs d'intermediaris.

Cal anar seguint el cabell, calçat amb guants, amb el cel sota els peus.

Això és el que ens diuen les obres de Klinger.

Sempre de nou passejo per l'espai d'aquest llenguatge.

Una mica més tard, les imatges són exposades dins meu.
 Entre el jo i l'espai a vegades no hi ha cap diferència.
 El silenci adquiereix llavors el seu sentit eloquent.
 Potser sigui aquesta obra la responsable que més tard decideixi emprendre un viatge.

M'encamino més enllà de la frontera i amb un duaner solitari que guarda una frontera que d'aquí a pocs mesos desapareixerà parlo del lloc inestable de la seva feina, però aleshores no sé encara que tornaré a travessar una altra galeria.

La sutura és cada cop més fina.

Cus una contra l'altra Eslovènia i Hongria.

És una sutura que gairebé no es veu i no té més pes que un cabell, enganxat al guant.

Però per molt prim que sigui, manté junts espais que semblen molt allunyats.

Només ho semblen: però la llengua no hi veu, la llengua és tàctil.

La sutura uneix el que estava separat.

Unir el que estava disagregat.

Allò que flota desmembrat dins de la nostra idea de la totalitat.

Cicatrizar aquesta idea.

Caminar.

Amb una motxilla, amb dos parells de mitjons i una pinta.

4

Travessar paraules.

Trenta-cinc dies d'anar travessant les paraules.

Passant primer per les paraules *igen, köszönöm, jó napot.*

Travessant els noms de les ciutats Szentgotthárd, Orfalu, Letenye.

Però aquests noms són els altres noms d'aquestes mateixes ciutats.

Noms dins dels noms.

Noms rere els noms.

Mentre travesso els noms de Szentgotthárd, Orfalu, Letenye, travesso alhora els noms de Monošter, Andovci, Letenje.

M'envolta una plana; des dels palmells, el blat creix fins als núvols i, tot i que els camps no es poden comptar amb els dits de les mans, tanmateix tota l'estona camino per un engorjat.

Els noms no són excloents, són possibilitats entre les quals busco el meu camí.

El pas és imprevisible.

Dubta.

Avanço a les palpentes.

Comprenc només allò que encara no és paraula.

El meu cos es mou.

La meva orella recull el deute.

El deute dels senyals amb el nom hongarès, eslovè i alemany al començament del poble.

El deute dels senyals que al final del poble només tenen el nom hongarès.

Allò que comença com a tres pobles, acaba com a un de sol.

En girar-me, el meu rastre es desdibuixa.

El meu rastre es perd.

Quan, on em tornarà a atrapar?

El rastre és més subjecte que el jo.

Enmig dels camps, les fulles del moresc m'acaricien els palmells en el vent.

Jec sota els desmais.

Els nens que juguen a la vora del rierol, sota les branques caigudes.

Les trenen per gronxar-se fins l'altra riba.

Fa molta calor.

No comprenc més d'un grapat de paraules, però cada dia camino amb més fermesa.

Cada dia que passa ho tinc més clar a causa de les nafres asimètriques al peus.

Les meves cames segueixen camins diferents.

És un miracle que el cos encara s'aguanti sencer.

Després de cinc dies de caminar.

Després de cinc dies de rentar la samarreta, els calçotets, els mitjons amb sabó dins de la pica.

Després de cinc dies de perseguir la resplendor del cabell en uns pobles plens de lladrucs entro en un espai nou d'aquesta galeria sota el cel obert.

Des que he començat el camí, sóc dins d'una galeria.

Pobles, ciutats, boscos, núvols, persones, tot està exposat dins d'aquesta galeria, però jo encara no ho sé.

En la galeria hi ha cotxes desballistrats enmig d'un camp. Reciclatge?

5

Allò que havia travessat distàncies, que havia transportat viatgers i maletes ara jeu abandonat enmig d'un camp.

Espera els nois que desmuntin les peces i els donin un nou ús.
Amb les idees, a vegades, passa el mateix.

Es trenquen.

Deixen de funcionar.

Silenciosament les desmuntem.

Les peces velles les integrem dins d'idees noves, capaces de fer camí.

Tornem a viatjar.

Per una estona, si més no.

A vegades això passa amb la memòria.

A vegades és com els peus nafrats.

Reciclatge?

Com es pot reciclar la tristor d'un noi que va haver d'anar als quinze anys a una trinxera de la Primera Guerra Mundial?

Un noi, enviat al front, un noi mort.

La seva imatge petrificada està al costat del camí.

6

En aquestes contrades, els monuments acostumen a celebrar gestes heroiques.

Marxes, cossos musculosos, canons i la glòria eterna.

Aquest monument no té res de tot això.

Quin és aquest poble que s'ha atrevit a exposar una advertència tan poc heroica?

Es diu Nemesszer.

És possible reciclar la història?

Si un lloc travessa la llengua de la història capgirada, de la història amb les entranyes girades com el guant, si una parla és la parla dels nois morts, torturats i marcats.

Si la història no és una història de les gestes heroiques.

Quin lloc és aquest i per qui és?

El matí és fresc, durant la nit ha plogut, són escassos els cotxes que circulen per la carretera, hi ha boira a les valls.

Aquesta és la primera sala de la galeria, algunes cases mig enrunades, la fonda amb un gran rètol BIKERS WELCOME, un home que, embolicat en un impermeable, pesca en una bassa.

Asfalt mullat.

Està estès damunt seu.

El germà d'aquell parell que havia perdut i he tornat a trobar.

El guant.

7

De fet, es troba a la cuneta.

La idea del guant és marginal, sempre marca el marge d'alguna cosa.

El marge d'allò que toquem, el que la nostra ment pot assolir.

El marge de la cosa més petita que encara pot despertar la nostra atenció.

El marge de coses gairebé inaudibles.

El marge d'asfalt i d'herba en un matí plujós, de camí cap a Letenje, una ciutat a la frontera croatohongaresa.

8

La ciutat on estan cosides juntas la llengua croata i l'hongaresa.

La ciutat on les paraules de les dues llengüies travessen el teixit com les agulles de cosir. Com agulles de cirurgià la pell.

La ciutat cus.

Tot passejant hi trobo les paraules *da*, *hvala*, *bok*.

Al marge, monuments d'altra mena.

Monuments privats.

Que a Hongria no hi són.

Els monuments dels qui han mort en una altra guerra.

En una guerra de límits superats.

El monument a un motorista mort en accident.

El monument marca el lloc que no va aconseguir traspassar.

Un cercle fet de pedres.

Una placa amb el nom i els anys 1985-2005.

Dins d'un semicercle, una cara somrient, però si és gairebé una criatura.

Roses de plàstic, blaves.

Una espelma apagada.

Hi ha moltes espelmes apagades a les vores de les carreteres de Croàcia.

El reciclatge de la història.

Moltes espelmes apagades en passar pels noms de les ciutats de Čakovec, Varaždin, Krapina.

BIKERS WELCOME.

Mentre travesso els noms de Čakovec i Varaždin, travesso alhora els noms de Csaktornya i Varasd.

Noms pròxims.

Noms allunyats.

Els havia somniat de petit.

Rere la muntanya, en la distància propera.

Allà, els cabells de la gent creixen en la meva llengua.

Aquí, en la llengua dels veïns.

Tots som coberts de vegetació.

El nostre *jo* ens tapa com la bardissa.

De tant en tant, les punxes de la bardissa s'assequen i al nostre voltant queda només una gàbia de paraules mortes, d'idees mortes.

Llavors veiem l'espai com la làpida del cementiri de Varaždin veu el cementiri.

9

L'observo. M'observa.

Bescanviem les gàbies.

Mostrant l'esquena a la part més vella del cementiri.

La part més vella del cementiri s'anomena *Pekel*, infern.
És bonic i tranquil com si formés part del paradís.
En travessar-lo, la grava cruaix i el dolor dels peus desapareix.
Travesso. Sóc travessat. Camino amb un equipatge cada cop
més ple d'imatges.

Camino pels llocs on els dies de cada dia, els déus i els contes
estan curiosament entreteixits.

10

I els contes són vells i els contes són nous.
I les costures són velles i el moresc és nou.
Hi ha moresc al llarg del camí.

11

I molts camins embardissats.
Els pobles són diferents un de l'altre.
A Nova Vas davant de la majoria de les cases es troba un rètol
que diu que hi venen porcs.
Rètols grans.

Les altres cases tenen rètols que venen vi i patates.
 Davant de totes les cases a Nova Vas hi ha un banc.
 Però no hi ha ningú assegut, als bancs.
 Només porcs, vi i patates.
 I bancs buits.
 Fa onze dies que estic en camí.
 Em desperto a trenc d'alba.
 Camino al costat de la via de tren que va deixar de funcionar
 el 1991, envoltat de boirina.

Passo de llar de l'estació terme Kumrovec.
 El lloc de naixement de Josip Broz, anomenat Tito.
 La via fa esses com una cicatriu, una mica per una banda, una
 mica per l'altra.

Una mica en la meva llengua, una mica en la llengua dels meus
 veïns.

Una mica pel territori anomenat Unió Europea, una mica per
 un territori que un dia es
 dirà Unió Europea.

Els arbustos que creixen
 damunt la via no tenen en
 compte la Unió Europea.

No els importen els noms
 dels territoris.

No els importen els noms
 com Eslovènia, Croàcia.

Només els importa que
 la paraula croata *žbunje* i la
 paraula eslovena *grmičevje*,
 sobrefilin una via fèrria
 abandonada.

Fa setze anys que el guant
 no ha podat la vegetació del
 costat de la via.

12

Indica sud-oest.

Cal seguir la frontera.

Resseguir les costures.

Em condueixen a través dels dies.

Després de quinze dies entro dins del nom d'un poble.
Lukovdol.

Al poble, els eslovens han plantat til-lers al costat de l'església.
A l'església, la missa es diu en croat.

Al costat de l'església hi ha una taverna.
A dins, els eslovens i els croats.

Parlen una llengua que no és ni eslovè ni croat, és totes dues coses i cap.

Ceba, en croat es diu *luk* i en eslovè *čebula*.

Però en el dialecte de la regió d'on sóc jo, la ceba es diu *luk*.
La *luk* té capes sense nucli.

La ceba és un guant dins del guant dins del guant.

Quantes carícies sense l'última carícia.

Carícies sense la idea de final, sense la idea de l'origen.

Intermediaris enguantats.

A Lukovdol hi va viure el poeta Ivan Goran Kovačić.

Feia poemes en dialecte, en la llengua de la *luk* i de la *čebula*.

Enfilava les paraules com cabells a través del forat d'una agulla i cosia les parts separades, unint-les.

A casa seva hi ha un llistat de mots.

13

Els mots sovint formen part de les dues llengües, però alhora no pertanyen a cap.

Pertanyen al croat, però no són paraules croates.

Pertanyen a l'eslovè, però no són paraules eslovenes.

Cada persona té el seu propi dialecte, diuen aquestes paraules.

Cada persona és una minoria indefinible.

Ens ofeguen les demandes de definició.

Hi ha gent que intenten descarregar el pes d'aquesta demanda.

14

Els seus gestos a vegades deixen rere seu signes que són escrits en la llengua d'una minoria.

Els signes diuen: tots nosaltres som una Ariadna incipient.

Les paraules que escrivim són fils.

Fils fets de cabells.

I els cabells ens condueixen a través d'un laberint d'exigències i limitacions.

On a primera vista tot sembla possible.

A-primer-a-vista: la llengua és tàctil.
Fa dinou dies que estic en camí.
Toco l'espai de manera cada cop més estranya.
La gent parla cada cop més.

Dels temps en què era cuiner en l'Exèrcit Nacional Iugoslau.
Del temps en què arriba a casa l'espòs amb un transatlàntic.
Del temps en què a la loteria es guanyaven grans sumes.
Del temps que ha quedat cobert de bardissa.
Tots els temps que han quedat enrere són sempre temps millors.
Millor que l'avui, el temps de la travessa.
La meva llengua ha esdevingut més flexible, esmunyedissa.
I també més feble.
De fet, ara la lliçó ja l'hauria de saber de memòria.
Però emmudeix de nou per la facilitat amb la qual avança la separació.

15

A Ístria, camino pels llocs on la gent durant el segle xx ha canviat set passaports sense haver sortit mai del lloc on van néixer.

Miro carena avall.

Una cuina, rovellada com la vida, ha rodolat rost avall.

Reciclatge?

Per la carretera secundària arriba un camió.
 Al darrera, un noi.
 En veure'm, m'ensenya la llengua.
 Una mica més avall, un pou de pedra.
 A dalt de tot, un penell rovellat amb l'any 1903.
 L'aixeta metàl·lica m'ensenya la llengua.
 La font s'ha assecat.
 S'aixeca el vent, fa caure fulles de groc pàl·lid damunt l'asfalt.
 L'estiu, que tot just ha començat, s'impregna de sal marina i
 de la seva pròpia fi.
 El guant que em mostra el camí s'ha endurit.

16

M'espera en el petit pas fronterer de Bloke entre Eslovènia i Itàlia.
 El fil aquí és més suau, però els forats de l'agulla es veuen bé.
 Rere la frontera, l'estètica tova d'un suburbi banal.

17

Reciclar el que va ser abandonat.
 Travesso les paraules *si, grazie, ciao*.
 Travesso els noms Trieste, Trst, Triest.
 Travesso els noms que tenen cinc noms, l'italià, l'eslovè, el croat, l'istrià i l'alemany.
 Finalment, arreu només plataners.
 La seva ombra, flexible, generosa.
 Però aquí tot és molt estret.

18

Al costat de l'estadi de futbol hi ha parets nues de ciment.
 Condueixen fins a Rižarna.
Monumento con importanza nazionale.

L'únic camp de concentració en territori italià durant la Segona Guerra Mundial.

La paraula és tan dura que no es pot doblegar.

No hi ha guants, només les mirades d'aquells que no van aconseguir mai sortir d'aquí.

D'aquells que els van prendre el seu últim guant.
D'aquells que els van prendre la possibilitat de la sortida.
El comandant de Rižarna era un eslovè triestí, Odilo Globocnik.

Caro Globus, com el Führer s'hi dirigia en les seves cartes.

Qui camina damunt les mans, camina a poc a poc.

Sap que no podrà mai arribar a donar la volta al món.

Tot el món, això no existeix.

Existeixen només els mons petits, enclavaments, territoris alliberats, recers, asils.

El globus és possible només en la ment total dels qui s'apropien de les coses.

I en la ment que mostra com n'és d'absurda la ment total dels qui s'apropien de les coses, per exemple a *El gran dictador* de Chaplin.

Pujar fins a dalt de tot de la badia, mirar més enllà del mar.

19

Algunes teulades, les gavines, el vaivé de la sal.

Tot el món.

Alguns quilòmetres més avall, atrapat dins del brogit de l'autopista, un cementiri càrstic dels qui van morir a la Primera Guerra Mundial.

20

Travesso els noms d'Anton Umek, Ernest Angeli, Wladislaw Floczak, Osman Huskić.

Camino com si fes una marxa que va endavant i endarrera.

Sóc de l'última promoció que va tenir al batxillerat l'assig-natura amb el nom d'AFM. Autogestió i Fonaments del Mar-xisme.

El mestre repetia:

«Si cal, farem dues passes enrere només per poder fer un pas endavant.»

Ara, els temps són uns altres.

Però em sembla que el mestre trastocat tenia raó.

Camino endavant, però aquí, en tocar aquesta costura, em moc cap enrere.

Com si no ens hagués crescut cap cabell.

Com si no ens haguéssim endeutat mai.

Com si no sabéssim què significa el signe *victory* que mostra el guant arrugat a la cuneta de la carretera que conduceix cap a Duino.

Com si no sabéssim que denota la victòria de la lògica de les pèrdues.

La lògica de les separacions, la lògica de les travesses prohibides.

De qui és aquesta victòria?

Les cunetes són plenes de llaunes de cervesa aixafades.

Les cunetes són plenes de paquets de cigarretes esclafats.

Intento llegir-ne la inscripció.

Lletres arrugades, però la segona part de l'advertisment es pot llegir bé.

MATA. UBIJA. TÖDLICH. UCCIDE.

Fa vint-i-cinc dies que estic en camí.

Els Alps Julians s'han erigit enmig de la galeria davant meu.

L'espai de la galeria és enorme.

Arreu hi ha instal·lacions de fonts que brollen de les parets.

Els pobles estan ben arreglats, però buits.

Grans jardins, però sense ningú.

Al migdia, els pobles semblen abandonats.
De matí i al vespre, els pobles semblen abandonats.
Començo a enfilar cap als boscos.

22

Estretor, estretor.

Comença a fer-se fosc quan arribo a la vall rere la muntanya.

Val di Resia.

Rezija.

Dues mil persones, atrapades en una vall estreta enmig de grans muntanyes.

L'estretor pot protegir, de vegades.

A vegades la inaccessibilitat protegeix.

La gent parla quatre llengües.

Però no pas per separat.

Les parlen totes juntes.

L'eslovè, l'italià, el friülès i l'alemany.

S'entenen entre ells.

Els altres escoltem i intentem endevinar.

23

La idea de Babel no és una idea de construcció de la torre, de comunicació.

La idea de Babel és contrària a qualsevol mena de construcció.
És una idea de l'aïllament.

El missatge de l'àngel és incomprendible, per molt que algunes paraules sonin familiars.

Les paraules que recorden a altres paraules.

És impossible dir a quines.

Dislèxia.

S'han barrejat massa lletres.

El missatge no és comprensible.

Es tracta d'una pista, d'una incitació ambigua al moviment.

24

I el guant?

No és una ordre, no és un indicador de camí.

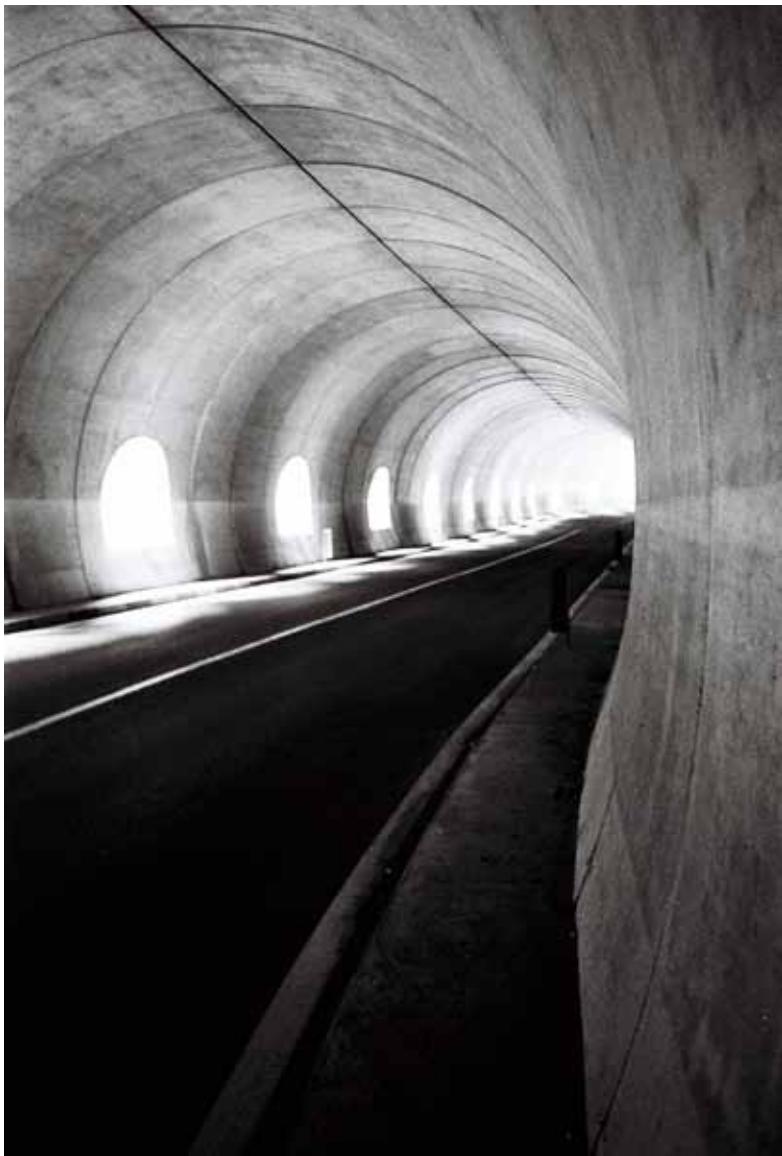
El guant s'espera com a part del jo per dir alguna cosa.
S'espera perquè les coses es puguin dir.
Entre el jo i l'espai hi ha la llengua.

No es pot despollar.
Però es pot enrotllar.
La llengua s'arruga, es doblega.

25

A la frontera entre Itàlia i Àustria.
Fa vint-i-vuit dies que estic en camí.

Travesso les paraules *ja, danke, grüß Gott.*
Allà hi ha grans preses.
A Villach fan una festa.

26

A Beljak fan una festa.
Milers de persones vestides amb vestits tradicionals.
Música i cervesa.
Com si hagués de travessar un rusc.
Dos músics borratxos.
Un màgafa pel coll.
He tocat en tots els continents, em diu.
Acompanyat d'un acordió canta sobre les belleses de casa seva
i sobre els cims alpins.
Ahir vaig tocar davant d'un públic nombrós, em diu, deu mil
persones, diu.
Deu mil i han plorat, diu.
Encara ara ploraria si penso en aquestes deu mil persones, diu.
Arreu garlandes de cors ensucrats.

Arreu hi ha pancartes de Haider.

El seu lema: *Els altres parlen, només ell fa alguna cosa.*

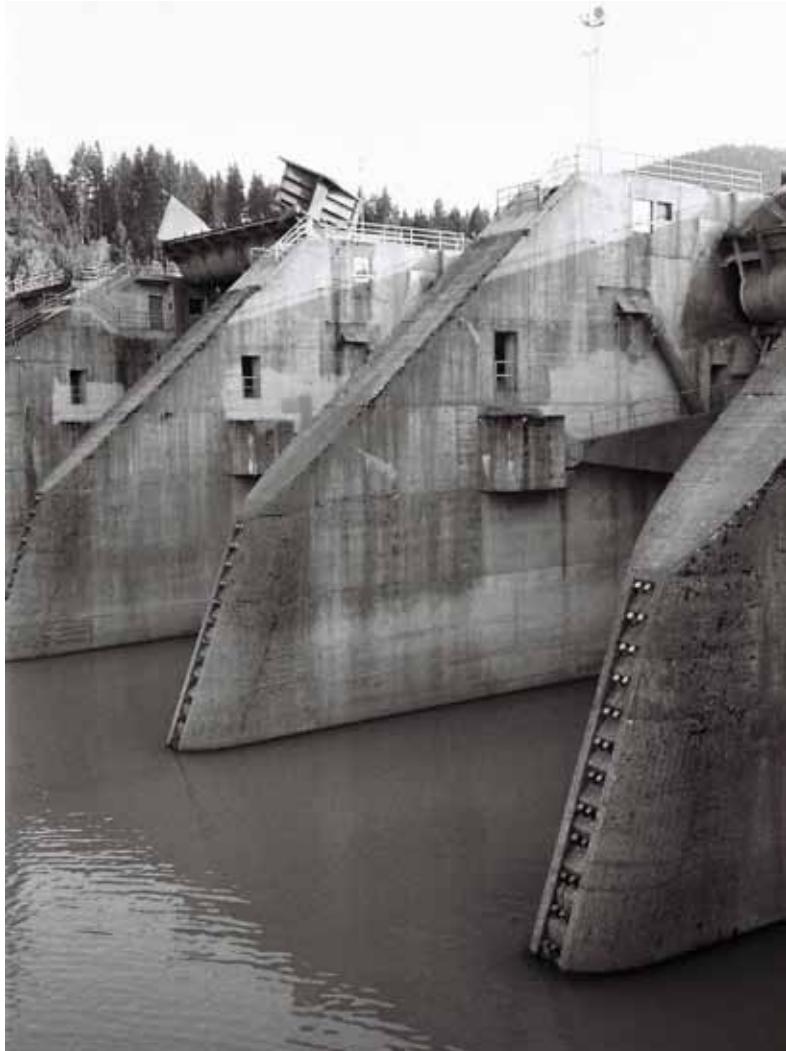
Als pobles hi ha pedres que parlen del final de la primera guerra mundial.

Sobre les batalles entre l'exèrcit del Regne dels Serbis, dels Croats i dels Eslovens i l'exèrcit austríac.

Sobre la defensa heroica.

Sobre el plebiscit que va decidir que aquesta part de Caríntia formaria part d'Àustria.

Sobre l'instant que des de fa noranta anys continua essent el motor polític en aquesta regió.

Sobre una costura gruixuda que es repassa contínuament.

Construir damunt d'un ressentiment és fàcil.

Separar, això és fàcil.

28

Aquí hi ha preses enormes, prou grans per contenir totes aquestes llàgrimes.

Però una cosa molt petita pot provocar un gran enrenou.

29

Una cosa petita.

Un nom, per exemple.

Semislavče. Sant Lamprecht.

Escriure un topònim en la llengua de la minoria pot provocar un gran enrenou.

Fa noranta anys que aquests noms mai no s'escriuen en públic.

A Caríntia hi ha preses enormes.

De tant en tant travesso la sensació d'una extraordinària belleza.

De tant en tant travesso la sensació que fugiria.

Em sembla que no sóc l'únic amb aquest desig.

30

Fa trenta-dos dies que estic en camí.

La frontera se m'entortolla entre les passes.

La frontera estatal, lingüística, cultural.

La frontera de les passes, la frontera de l'hora que ha de venir, la frontera de la meva mirada.

Lafronteralafronteralafrontera.

Camino al costat de fites frontereres trencades.

Les hi va posar la comissió internacional l'any 1920.

Les eslovenes tenen la pintura encara fresca. Calia canviar el rètol República Socialista de Iugoslàvia per República d'Eslovènia.

Els nabius i els ceps i les falgueres i els avets a tots dos costats no reconeixen aquesta frontera.

Travesso les inscripcions que determinen si aquest centímetre de la carretera pertany a aquest estat o bé a l'estat veí.

Aquestes carreteres m'agraden. Conduir per la propietat no és possible sense trepitjar alhora la propietat del veí.

Obligats a la comunicació.

A construir torres de Babel.

A tocar, a ser una llengua, atrapada en l'estret entre el jo i l'es-
pai.

El guant.

33

Després, la carretera fa una corba i s'endinsa al bosc.
Em ve a veure.

34

Camina en l'altra direcció.
Contra les agulles del rellotge.

Contra la direcció de la història.

Ranqueja.

Dues passes cap enrere per fer un pas endavant.

No és perillós.

Al gos sense amo li falta la pota dreta del davant.

On va?

Com és que es mou?

Ni em mira quan ens creuem.

És de mena silenciosa.

Un d'aquells que poden fer-te un préstec amb el silenci.

Fa trenta-quatre dies que estic en camí.

Quan algú porta tants dies caminant, pot endevinar pels lladruucs dels gossos si la gent en un poble s'entenen entre ells o no.

En aquest bosc no hi ha lladruucs.

No hi ha paraules.

En passar ranquejant al meu costat em sembla que veig un miratge.

L'àngel negre de la història al qual li falta un dels quatre guants.

Fa trenta-cinc dies que estic en camí.

Plourà.

Dalt d'un puig hi ha una roca.

35

Marca la triple frontera entre Eslovènia, Àustria i Hongria.

Tot al voltant, brossa que han acumulat els excursionistes.

Tot al voltant plaques commemoratives.

Reciclatge?

Aquí es tanca el meu cercle.

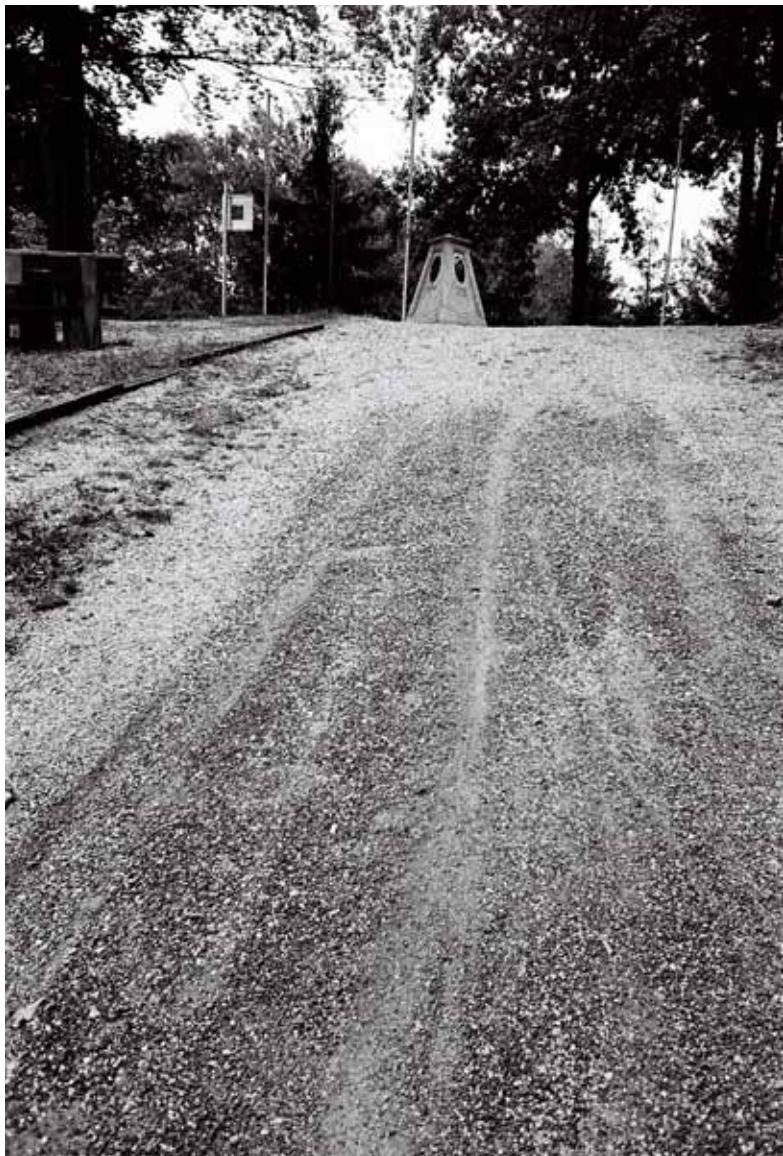
Me'n torno cap al meu laberint.

Tinc fred als dits.

Tot i que és agost, tot i que fa més de trenta graus, tinc fred als dits.

El cel, que es mou sota meu, és de debò tan fred?

Des del bosc se senten lladrucs.
Qui tirarà el pròxim guant?

Aleš Šteger

EL GUANTE

Traducido del inglés por Ainara Munt Ojanguren

Distinguidos amigos de pluma.

Me habéis invitado a hablar como autor de una de las llamadas literaturas menores.

Menores por la proporción que los libros escritos en las lenguas de estos autores ocupan en vuestras librerías. A menudo su presencia es incluso nula.

Menores porque a veces no conocemos demasiado su contexto, y menos aún la lengua en que están escritas estas literaturas.

Desconocemos cómo se despierta la gente en estas lenguas, cómo festeja, cómo se lamenta, cómo pasea.

Menores por ser inversamente proporcionales a la curiosidad que nos despiertan, sobre todo si nos hallamos en circunstancias similares.

Los autores, cuando sobrepasan los límites de su lengua, a menudo se ven en una situación similar.

En un estado de minoría.

Y todos los escritores son siempre al mismo tiempo una minoría en su propia lengua.

La lengua de la literatura es la lengua de la minoría.

Y cuando la lengua de esta literatura es también una lengua de pocos hablantes, la minoría es doble.

Entiendo que la lengua es una interfaz.

Entre el *yo* y el espacio que rodea al *yo* está la lengua.

A través de la lengua, el *yo* toca este espacio, se lo apropiá, altera las palabras en el espacio, lo crea y lo derriba.

A través de la lengua, el espacio toca el *yo*, se lo apropiá, altera las ideas que forman ese *yo*, lo crea y lo destruye.

La lengua es táctil.

Cuando la lengua sale a pasear por el espacio, cuando se convierte en habla, cuando el habla recorre el espacio, sus calles y sus caminos, el asfalto, el granito, la basura y la maleza, el *yo* se pone los guantes.

Hablo y me desplazo sobre las manos enfundadas en guantes.

Al andar sobre las manos, el cielo es como un abismo bajo nuestros pies.

Esta idea la he tomado prestada de Paul Antschel, que en 1946 pasó cerca de Eslovenia.

Entonces Eslovenia formaba parte de Yugoslavia, y Paul Antschel, al pasear cerca de aquel espacio en el que la gente llevaba los guantes de la lengua en que yo escribo, cambió de guantes.

Paul Antschel tuvo varios pares de guantes.

Y los guantes eran lo único que conservaba después de la guerra y de una larga marcha desde Bucarest hasta Viena.

Los guantes y su mera existencia.

Se quitó los guantes de la lengua alemana, les dio la vuelta y se los volvió a poner, del revés.

Es así como Paul Antschel pasó a ser Paul Celan.

Incluso Paul Celan tuvo que pedir prestado algo alguna vez.

Al parecer, el préstamo es una actividad esencial entre quienes llevan guantes.

Quien habla, se endeuda y emite, a su vez, una letra de cambio.

La oreja es el órgano de quienes asumen la deuda; la boca, el de los prestamistas.

Y los vestigios del intercambio, el tejido de deudores y prestamistas, se vuelve a deshilar con el tiempo.

Tal vez la historia no sea más que un intento de reconstruir estas transacciones.

Como si se quisiera encontrar un pelo en particular en el suelo de una peluquería en la mañana de sábado más ajetreada de su historia.

El suelo está lleno de montoncitos de pelo.

Uno se me adhiere al guante derecho.

¿Será mío?

Lo miro a contraluz.

¿De quién será?

¿En qué cabeza habrá crecido?

Y, ¿dónde?

En nuestro caso, en el caso de quienes estamos infinitamente endeudados, de quienes emitimos letras de cambio sin cesar, es imposible arruinarse.

Al igual que es imposible evitar que la deuda siga aumentando.

Hasta los sordos oyen.

El silencio absoluto no existe.

Si bien es posible callar,

Pero los calvos siguen hablando.

No dejan de hacer preguntas.

La gente con la cabeza rapada carece de esta posibilidad.

Se les ha arrebatado la posibilidad de cruzar el espacio con la lengua.

Les han despojado de la lengua.

Les quitaron hasta el último guante.

Sin los guantes, permanecen tras la alambrada.

Todos conocemos las escenas de gente que observa desde el otro lado de la alambrada con las manos desnudas.

Escenas de todo tipo de campos de prisioneros.

Estas escenas han dejado de commovernos.

La gente que no habla ha dejado de conmovernos.
Nos hemos acostumbrado a su silencio.
A quien camina sobre las manos y goza del privilegio de llevar
guantes.
A quien camina sobre las manos con el cielo como un abismo
bajo los pies.
A quien se aferra a este mundo, consciente de que puede
desaparecer en cualquier momento.
A quien toca las cosas con la piel vuelta hacia fuera.
Le crece una oreja.
Desarrolla el oído para los que no hablan.
Lo desarrolla para oír la memoria de la tierra sobre la que se
yerguen mientras pasamos de largo.
Y también desarrolla el gesto con el que mira el pelo que se le
ha adherido al guante, a contraluz.
Intenta encontrar la cabeza sobre la que creció.

1

*No, no sé lo que pudo haber en aquel momento para mí de temible,
de maravillosamente decisivo en la idea de ese guante separándose
para siempre de esa mano.*

Dice André Breton en *Nadja*.

Es una de las cabezas donde nació este pelo.

¿Un pelo sin precedentes? ¿Es ésta su primera cabeza?

Un pelo sin cabeza que desconoce la experiencia de una pri-
mera cabeza, de una cabeza elegida, selecta.

¿Existe, pues, en mi cabeza el rastro de un resplandor casi
transparente de este pelo?

Cierro los ojos.

Las imágenes se confunden, superficies claras y oscuras, espa-
cios, espacios.

Intento recordar el marzo de 2007.

Leipzig.

Perdí un par de guantes en una lectura de poemas.
Me los había regalado alguien a quien quiero mucho.
Como todos los guantes, eran mucho más que un par de guantes.

Eran una interposición.

Así que no es ninguna sorpresa que la pérdida de esos guantes adoptara forma de dislexia.

Salí de un taxi pisando la nieve y no tenía guantes.

Como la letra que súbitamente desaparece de una palabra.

Como la palabra que, con la letra ausente, de pronto transforma el significado de una oración.

Como una frase que, con una palabra mal escrita, de pronto resplandece y se hace visible.

Como el hermano gemelo de la frase resplandeciente; como la frase vieja de palabra con tara que se ha desvanecido.

Estuve dos días buscando mis guantes.

Deshice el recorrido del taxi.

Regresé al hotel.

Regresé al restaurante.

Volví a la biblioteca donde había ofrecido la lectura.

Pregunté al camarero, al recepcionista, a la camarera, al taxista.

Nada.

Ya no había palabra, no había *guante*.

No había tacto.

No había cómo cruzar el espacio.

Me quedé paralizado, suspendido entre la tierra y el cielo.

A mi alrededor surgió una barrera.

Al atardecer del tercer día me senté con unos amigos en un bar.

A altas horas de la madrugada nuestra conversación llegó a la idea de rechazo.

De basura.

De reciclaje.

De favelas construidas con residuos.

De mantener con vida a una persona con muerte cerebral.

De un punto de inflexión.

De convertir lo viejo en algo nuevo, la muerte en vida, los residuos en algo de utilidad.

Uno de los contertulianos mencionó, a modo de ejemplo, unos guantes que había encontrado tres noches atrás en la barandilla de una biblioteca.

Unos guantes negros con puntadas marrones.

Empapados y estrujados, yacían sobre la nieve.

Ahora se estaban secando en su habitación de hotel.

Mis guantes.

Como un milagro.

Un punto de inflexión.

Volvía a tenerlos conmigo.

Como si hubieran querido hacerme pasar por un *nunca más*.

Cruzar el mutismo.

Como si su desaparición fuera una letra de cambio para llamar mi atención.

¿Qué hacer cuando algo tan insignificante adquiere un peso infinito?

Como por ejemplo un pelo.

Un pelo en una peluquería un sábado por la mañana, cuando hay más gente.

Un pelo pegado a un guante.

Un pelo, pegado a un guante en la peluquería, que volvería a perder y encontrar un mes después.

Un guante que me perdió y me volvió a encontrar.

Me dejó y me volvió a atrapar, pero esta vez el que estaba del revés era yo.

Lleno de pliegues.

Nos tocamos con los pliegues.

El guante me encuentra en una galería.

Paseo por las salas y doy con un nombre.

2

Le asoma un pelo.
 El pelo que alzo a contraluz.
 El pelo que crece en las cabezas de Breton y Celan.
 He seguido hasta aquí los últimos milímetros de su crecimiento.
 De su economía de préstamo simultáneo y cesión infinita.
 Paseo por la exposición siguiendo el pelo descartado.
 Max Klinger, el autor de la exposición, lo dejó tras un cuadro
 que persigue con los patines el guante arrojado.
 El Guante, el título de una serie de obras, me mira fijamente.
 Por un instante intenta huir por la ventana.

3

Sigue contemplándome.
 Estoy de pie en medio de la galería.
 Estrecho con fuerza los guantes perdidos y estrujados que
 anoche me volvieron a encontrar.
 Como si hubiera encontrado la letra que faltaba.
 Como si hubiera encontrado la posibilidad que nos abre lo
 ausente.
 La posibilidad de intercambiar palabras.
 La posibilidad de tomar prestada una palabra.
 La posibilidad de prestar esa palabra a los demás.
 Posibilidad significa espacio.
 Sin buscar palabras, intercambiaremos.
 Las imágenes de Klinger, Breton, Celan, el guante, un yo y un
 tú que estás leyendo.
 Para las suturas más sutiles, los cirujanos cosen con pelos
 rubios en vez de hilo.
 Por eso conviene que en el quirófano haya alguien con una
 larga melena rubia.
 El pelo nos cose; nos une; crea mechones de intermediarios.

Debemos caminar por detrás del pelo, con los guantes puestos,
con el cielo bajo los pies.

Ése era el mensaje de las obras de Klinger.

Deambulo por el espacio de este mensaje una y otra vez.

Al cabo de un rato, las imágenes cuelgan expuestas en mi interior.

A veces no hay diferencia entre el *yo* y el espacio.

Es entonces cuando el silencio deviene elocuente.

Tal vez sea esta obra gráfica la responsable de que decida emprender un viaje.

Me voy, y al cruzar la frontera hablo con un aduanero solitario sobre una frontera que desaparecerá en un par de meses, sobre la desaparición de la profesión de aduanero, mas todavía no sé que cada vez me dispongo a cruzar otra galería.

La sutura es cada vez más fina.

El hilo une Eslovenia y Hungría con sus puntadas.

La costura apenas es perceptible a la vista, y no pesa más que un pelo adherido a un guante.

Pero, pese a su sutileza, mantiene unidos espacios que parecen alejados entre sí.

Lo parecen: pero la lengua no ve; es táctil.

La costura une lo que fue separado.

Unir lo que está disgregado.

Lo que permanece suspendido, fragmentado, en nuestra idea de totalidad.

Cicatrizar esta idea.

Caminar.

Con una mochila, dos pares de calcetines y un peine.

4

Recorrer las palabras.

Treinta y cinco días recorriendo las palabras.

Primero, las palabras *igen*, *köszönöm*, *jó napot*.

Pasando por los nombres de las ciudades de Szentgotthárd, Orfalu, Letenye.

Mas estos nombres de ciudad son los otros nombres de estas ciudades.

Nombres en los nombres.

Nombres tras los nombres.

Al cruzar los nombres de Szentgotthárd, Orfalu, Letenye, cruzo los nombres de Monošter, Andovci, Letenje al mismo tiempo.

Estoy rodeado por una llanura. Desde las palmas de las manos el trigo crece hasta las nubes y los campos no pueden contarse con los dedos. Aun así, sigo avanzando por un desfiladero.

Los nombres no son excluyentes, son posibilidades por las que avanza a empellones.

Mi paso es impredecible.

Vacilante.

Avanzo a tientas.

Sólo alcanzo a comprender lo que todavía no es palabra.

Mi cuerpo se desplaza.

Mi oreja recopila deudas.

La deuda de los letreros con el nombre húngaro, esloveno y alemán a la entrada del pueblo.

La deuda de los letreros que al final del pueblo sólo tienen el nombre en húngaro.

Lo que empieza con al menos tres nombres termina con uno solo.

Vuelvo la vista y mi rastro se pierde.

Se ha perdido.

¿Cuándo, dónde volverá a encontrarme?

El rastro es más sujeto que el yo.

En los campos, las hojas del maíz acarician con un susurro mis palmas al viento.

Descanso tendido bajo los sauces.

Los niños juegan bajo sus ramas lánguidas junto al río.

Las trenzan para columpiarse hasta la otra orilla.

Hace mucho calor.

Sigo sin entender más que un puñado de palabras, pero mis pasos son más firmes cada día.

Cada día que pasa, lo tengo más claro por las ampollas asimétricas de mis pies.

Cada una de mis piernas lleva un camino distinto.

Es un milagro que el cuerpo se mantenga de una pieza.

Tras cinco días caminando.

Tras cinco noches lavando la misma camiseta, los mismos calzoncillos y los mismos calcetines con jabón en el fregadero.

Tras cinco días siguiendo el destello del pelo por unos pueblos llenos de ladridos, entro en un espacio nuevo de esta galería al aire libre.

Estoy en una galería desde que emprendí mi viaje.

Pueblos, ciudades, bosques, nubes, personas, todo está expuesto en esta galería, pero todavía no lo sé.

En la galería hay coches desguazados en medio de un campo.

¿Reciclaje?

5

Lo que una vez atravesó distancias, lo que una vez transportó viajeros y maletas, yace ahora abandonado en medio de un campo.

Espera a que los chicos desmonten las piezas y les den un nuevo uso.

A veces con las ideas sucede lo mismo.

Se rompen.

Dejan de funcionar.

Las desmontamos sigilosamente.

E integramos las piezas a nuevas ideas capaces de funcionar.

Volvemos a viajar.

Al menos un ratito.

A veces a la memoria le sucede lo mismo.

A veces es como los pies llagados.

¿Reciclaje?

¿Cómo puede reciclarse la tristeza de un joven que, con tan sólo quince años, tuvo que ir a trincheras en la primera guerra mundial?

Un joven enviado al frente, un niño muerto.

Junto al camino, su imagen petrificada.

6

Es propio de estas regiones erigir monumentos que celebran actos heroicos.

Marchas, cuerpos musculosos, cañones y la gloria eterna.

Este monumento carece de todo eso.

¿Qué pueblo es éste que se ha atrevido a exponer una advertencia tan poco heroica?

Se llama Nemesszer.

¿Es posible reciclar la historia?

Si un lugar cruza la lengua de la historia vuelta del revés, de la historia con las entrañas hacia fuera, como un guante que muestra las tripas; si el habla deviene el habla de los jóvenes muertos, de los chicos torturados y marcados.

Si la historia no es una historia de gestas heroicas.

¿Qué lugar es éste, y para quién?

Esta mañana hace fresco. Anoche llovió. Apenas hay coches en la calle, hay nieve en los valles.

Ésta es la primera sala de la galería, algunas casas en ruinas, el mesón con el gran cartel de BIKERS WELCOME, un hombre con impermeable pescando en el lago.

Asfalto mojado.

Ahí yace tendido.

El hermano de aquel par que había perdido y he reencontrado.

El guante.

7

De hecho, está en la cuneta.

La idea del guante es marginal, siempre establece un margen.

El margen de lo palpable, de lo que nuestra mente puede alcanzar.

El margen de la más pequeña de las cosas, de lo que aún no es capaz de llamarnos la atención.

El margen de lo que apenas es audible.

El margen de asfalto y de hierba en una mañana lluviosa camino de Letenje, una ciudad en la frontera croato-húngara.

8

La ciudad donde el croata y el húngaro están unidos por una costura.

La ciudad donde las palabras de dos lenguas traspasan el tejido como una aguja de coser.

Como las agujas de cirujano traspasan la piel.

La ciudad cose.

Al deambular por ella me cruzo con las palabras *da*, *hvala*, *bok*.

En el margen, hay monumentos distintos por todas partes.

Monumentos privados.

Que en Hungría no existen.

Los monumentos de quienes murieron en otra guerra.

En una lucha por traspasar los límites constantemente superados.

El monumento a un motorista muerto en un accidente.

El monumento marca el punto que no logró franquear.

Un círculo de piedras.

Una placa con nombres y los años 1985-2005.

En un semicírculo, un rostro sonriente, casi una criatura.

Rosas de plástico azules.

Una vela apagada.

Hay un sinfín de velas apagadas al borde de las carreteras de Croacia.

El reciclaje de la historia.

Hay un sinfín de velas apagadas a mi paso por los nombres de las ciudades de Čakovec, Varaždin, Krapina.

BIKERS WELCOME.

A la vez que cruzo los nombres de Čakovec y Varaždin, estoy cruzando Csaktornya y Varasd.

Nombres próximos.

Nombres distantes.

De pequeño soñaba con ellos.

Tras los cerros, en la distancia próxima.

Allí, a la gente le crece el pelo en mi propia lengua.

Aquí, en la lengua del vecino.

Estamos cubiertos por la vegetación.

Nuestro *yo* nos cubre como los zarzales.

De vez en cuando, las zarzas se secan y a nuestro alrededor no queda más que una jaula de ideas y palabras muertas.

Vemos el espacio como la lápida del cementerio de Varaždin contempla el cementerio.

9

Lo observo. Me observa.

Intercambiamos las jaulas.

Está de espaldas a la parte más vieja del cementerio.

La parte más vieja del cementerio se llama *Pekel*, Infierno.

Es bonito y tranquilo, como si fuera parte del paraíso.

Al cruzarlo, sobre la gravilla crepitante, los pies dejan de dolerme.

Lo cruzo. Me cruza. Camino con un equipaje cada vez más cargado de imágenes.

Paso por lugares donde los días de cada día, los dioses y los cuentos a veces están misteriosamente entrelazados.

10

Y los cuentos son viejos y los cuentos son nuevos.
Y las costuras son viejas y el maíz es nuevo.
Hay maíz a lo largo del camino.

11

Y muchos caminos llenos de zarzales.
Los pueblos difieren entre sí.
En el pueblo de Nova Vas, delante de la mayoría de las casas
hay un cartel que anuncia la venta de cerdos.
Grandes carteles.
Ante otras casas, los carteles anuncian la venta de vino y
patatas.
Delante de todas las casas de Nova Vas hay un banco.
Pero no hay quien se siente en ellos.
Sólo hay cerdos, vino y patatas.
Y bancos vacíos.
Llevo once días de camino.
Me despierto con la aurora.
Entre la niebla, camino siguiendo la vía de un tren que dejó
de funcionar en 1991.
Paso de largo la última estación de la línea, Kumrovec.
El pueblo natal de Josip Broz, a quien llamaban Tito.
La vía serpentea como una cicatriz, un poquito a este lado,
un poquito a ese otro.
Un poquito en mi lengua, un poquito en la lengua de mis
vecinos.
Un poquito por el territorio llamado Unión Europea, un
poquito por el territorio que un día se llamará Unión Euro-
pea.
Los arbustos que crecen por encima de las vías son indife-
rentes a la Unión Europea.
Indiferentes ante los nombres de los territorios.

Indiferentes ante los nombres de Eslovenia, Croacia.
 Sólo les importa sobrehilar los raíles abandonados con la palabra croata *žbunje* y con la palabra eslovena *grmičevje*.
 Hace dieciséis años que el guante no ha podado la vegetación que discurre junto a la vía.

12

Indica el sudoeste.
 Hay que seguir la frontera.
 Reseguir las costuras.
 Me guían a través de los días.
 Quince jornadas después entro en el nombre de un pueblo.
 Lukovdol.
 En el pueblo, los eslovenos plantaron tilos alrededor de la iglesia.
 En la iglesia, ofician las misas en croata.
 Hay un mesón al lado de la iglesia.
 Lo frecuentan eslovenos y croatas.
 Se comunican en una lengua que no es ni esloveno ni croata, que es ambas cosas y ninguna a la vez.
Luk en croata es cebolla, *čebula* en esloveno.
 Pero en el dialecto esloveno de mi región, la *čebula* es *luk*.
 La *luk* tiene capas sin un núcleo.
 La cebolla es un guante en un guante en un guante.
 Cuántas caricias sin una última caricia.
 Caricias sin la noción de final, sin la noción de origen.
 Intermediarios enguantados.
 En Lukovdol residió el poeta Goran Kovačić.
 Escribía poesía en dialecto, en la lengua de la *luk* y de la *čebula*.
 Enhebraba palabras como pelos por el ojo de la aguja y cosía las partes separadas, uniéndolas.
 En su casa hay una lista de palabras.

13

A menudo, las palabras pertenecen a ambas lenguas y a ninguna a la vez.

Pertenecen al croata, y sin embargo no son palabras croatas.

Pertenecen al esloveno, y sin embargo no son palabras eslovenas.

Estas palabras nos cuentan que cada persona tiene su propio dialecto.

Que cada persona es una minoría indefinible.

Nos ahogan las demandas de definición.

Hay gente que intenta descargar el peso de esta demanda.

14

A veces, sus gestos dejan señales tras de sí, escritas en la lengua de una minoría.

Las señales pregonan: todos somos una Ariadna incipiente.

Las palabras que escribimos son hilos.

Hilos urdidos con pelos.

Y los pelos nos conducen por un laberinto de exigencias y limitaciones.

Donde, al parecer, todo es posible.

«Al parecer»: la lengua es táctil.

Llevo diecinueve días de camino.

El contacto con el espacio que me rodea es cada vez más extraño.

La gente habla cada vez más.

De cuando eran cocineros en el Ejército Nacional Yugoslavo.

De cuando el esposo llegaba a casa de trabajar a bordo de un trasatlántico.

De cuando todavía era posible ganar mucho dinero con la lotería.

De cuando los espinos lo cubrían todo.

Los tiempos pasados son siempre tiempos mejores.

Mejores que el hoy, tiempo de odisea.
 Mi lengua es cada vez más flexible, más escurridiza.
 Y también más vulnerable.
 De hecho, a estas alturas debería saberse la lección de memoria.
 Pero enmudece de nuevo al ver lo simple que es la separación.

15

En Istria, paso por lugares en los que en el siglo xx la gente
 cambió siete veces de pasaporte sin siquiera haber salido jamás
 de su pueblo natal.

Miro cómo desciende la ladera.
 Una cocina, corroída como la vida, se precipitó por la pendiente.
 ¿Reciclaje?
 Por una carretera secundaria llega un camión.
 Detrás, un chico.
 Me ve y me saca la lengua.
 Algo más allá, un pozo de piedra.
 Lo corona una veleta oxidada de 1903.
 El caño metálico se asoma sacándome la lengua.
 Reseco.
 Se levanta viento y las primeras hojas amarillentas caen sobre
 el asfalto.
 El verano no ha hecho más que empezar. Se impregna del
 aroma a sal marina y de su propio final.
 El guante que me muestra el camino ha endurecido.

16

Me espera en el pequeño paso fronterizo de Bloke que divide
 Eslovenia e Italia.
 Aquí el hilo es más fino, pero se ven puntadas por todas partes.
 Más allá de la frontera, la estética blanda de un suburbio
 banal.

Reciclar cosas abandonadas.
 Cruzo las palabras *si, grazie, ciao.*
 Cruzo los nombres de Trieste, Trst, Triest.
 Cruzo los nombres con cinco nombres: italiano, esloveno,
 croata, istrio y alemán.
 Por fin, todo está sembrado de plátanos.
 Su sombra, flexible y generosa.
 Mas aquí todo es muy estrecho.

Al lado del estadio de fútbol hay muros de hormigón desnudos.
 Conducen a Rizarna.
Monumento con importanza nazionale.
 El único campo de concentración en territorio italiano durante la segunda guerra mundial.
 La palabra es tan rígida que no se puede doblar.
 No hay guantes, sólo las miradas de quienes nunca pudieron pasar de aquí.
 Y a quienes arrebataron aquí su último par de guantes.
 A quienes arrebataron la posibilidad de salir.
 El comandante de Rizarna era un esloveno de Trieste, Odilo Globočnik.
Caro Globus, así le llamaba el Führer en las cartas que le escribía.
 Quien anda sobre las manos, camina despacio.
 Sabe que nunca llegará a dar la vuelta al mundo.
El mundo entero no existe.
 Tan sólo hay pequeños mundos, enclaves, territorios liberados, refugios, asilos.
 El globo sólo es posible en la mente acaparadora de quienes se apropián de las cosas.

Y en la mente que pone en evidencia lo absurda que es la mente acaparadora de quienes se apropián de las cosas, como *El gran dictador* de Chaplin.

Encaramarse a la bahía, mirar más allá del mar.

19

Unos cuantos tejados, gaviotas y el vaivén de la sal.
El mundo entero.

Unos kilómetros más allá, atrapado por el rugido de la autopista, un cementerio cárstico da cobijo a quienes murieron en la primera guerra mundial.

20

Cruzo los nombres de Anton Umek, Ernest Angeli, Wladislaw Floczak, Osman Huskić.

Camino en una marcha hacia delante y hacia atrás.

Pertenezco a la última promoción que tuvo que cursar AFM, Autogestión y Fundamentos del Marxismo, en el bachillerato.

El maestro no hacía más que repetir:

«Si es preciso, daremos dos pasos atrás para poder avanzar un paso».

Los tiempos han cambiado.

Pero parece que el excéntrico maestro tenía razón.

Camino hacia delante pero, aquí, al tocar esta costura, avanza hacia atrás.

Como si aún no nos hubiera salido ningún pelo.

Como si nunca nos hubiéramos endeudado.

Como si ignoráramos el significado del signo de la victoria que muestra el guante estrujado en la cuneta de la carretera que lleva a Duino.

21

Como si ignoráramos que proclama la victoria de la lógica de la pérdida.

La lógica de la separación, la lógica de las odiseas prohibidas.
¿De quién es esta victoria?

Las cunetas están llenas de latas de cerveza prensadas.

Las cunetas están llenas de cajetillas de cigarrillos aplastadas.

Intento leer lo que llevan impreso.

Letras arrugadas, mas la segunda parte de la advertencia pue-
de leerse bien.

MATA. UBIJA. TÖDLICH. UCCIDE.

Llevo veinticinco días de camino.

Los Alpes Julianos se han erguido ante mí en medio de la
galería.

El espacio de la galería es enorme.

Las instalaciones con fuentes que manan de las rocas son
omnipresentes.

Los pueblos están cuidados, pero vacíos.

Hay enormes jardines, si bien deshabitados.

Al mediodía, los pueblos parecen abandonados.

Al alba y al atardecer, los pueblos parecen abandonados.

Empiezo a ascender hacia el bosque.

22

Estrechez, estrechez.

Para cuando llego al valle que hay tras la montaña ya está
oscureciendo.

Val di Resia.

Rezija.

Dos mil personas atrapadas en este valle angosto rodeado de
grandes montañas.

A veces la angostura es sinónimo de protección.

A veces la inaccesibilidad protege.

La gente habla cuatro lenguas.

Pero no por separado.

Habla cuatro lenguas a la vez.

Esloveno, italiano, friulano, alemán.
 Se entienden entre sí.
 Los demás escuchamos e intentamos intuir.

23

La idea de Babel no es la idea de construir una torre, de comunicación.

La idea de Babel es contraria a cualquier tipo de construcción.
 Es una idea de aislamiento.

El mensaje del ángel es incomprensible pese a que algunas palabras nos resulten familiares.

Palabras que nos recuerdan a otras palabras.

Es imposible determinar a cuáles.

Dislexia.

Son demasiadas letras las que han cambiado.

El mensaje es incomprensible.

Sólo ofrece una pista, instrucciones polivalentes de que hay que moverse.

24

¿Y el guante?
 No es una mera orden, no es un mero indicador de camino.
 El guante aguarda como parte del yo para decir algo.
 Aguarda a que las cosas se puedan decir.
 Entre el yo y el espacio está la lengua.
 Es imposible despojarse de ella.
 A veces, como mucho la podemos doblar.
 La lengua se dobla, se arruga.

25

En la frontera de Italia con Austria.
 Llevo veintiocho días de camino.
 Me cruzo con las palabras *ja, danke, grüß Gott.*

Aquí hay grandes presas.
En Villach están de celebración.

26

En Beljak están de celebración.
Miles de personas con el traje tradicional.
Música y cerveza.
Como si cruzara por un panal.
Dos músicos ebrios.
Uno de ellos me rodea los hombros con el brazo.
He tocado en todos los continentes, me dice.
Acompañado por un acordeón, canta sobre las bellezas de su
país y las cumbres alpinas.
Ayer, me dice, toqué ante un extenso público, diez mil personas.
Diez mil personas llorando, dice.
Todavía se me humedecen los ojos cuando pienso en esas diez
mil personas, dice.
Por todas partes cuelgan corazones azucarados.
Por todas partes se ven pancartas de Haider.
Su lema promulga: *Los otros son sólo palabras, Haider es acción.*
En los pueblos hay piedras que cuentan historias del final de
la primera guerra mundial.

27

De las batallas entre el ejército del reino de Serbia, Croacia y
Eslovenia y el ejército austriaco.
De la defensa heroica.
Del plebiscito que decidió que esta parte de Carintia pasara a
Austria.
Del momento que desde hace noventa años sigue siendo el
motor político principal de esta región.

De la gruesa costura que se repasa una y otra vez.
 Es fácil construir sobre el resentimiento.
 Es fácil segregar.

28

Aquí hay presas enormes, capaces de contener un sinfín de lágrimas.

Pero una pequeñez puede provocar un gran alboroto.

29

Una pequeñez.
 Un nombre, por ejemplo.
 Semislavče. Sant Lamprecht.

Escribir el nombre del espacio en la lengua de la minoría puede provocar un gran alboroto.

Hace noventa años que estos nombres ya no se escriben en público.

En Carintia hay presas enormes.
 De vez en cuando cruzo la sensación de belleza sublime.
 De vez en cuando cruzo la sensación de querer huir.
 Parece que no soy el único que alberga este deseo.

30

Llevo treinta y dos días de camino.
 La frontera se enrosca entre mis pasos.
 La frontera entre países, entre lenguas, entre culturas.
 La frontera de los pasos, la frontera de la hora que ha de llegar,
 la frontera de mi mirada.
 Lafronteralafronteralafrontera.
 Paso por mojones fronterizos fragmentados.

31

Los colocó la comisión internacional en 1920.

Los eslovenos tienen aun la pintura fresca. Hubo que cambiar la inscripción de República Socialista de Yugoslavia por la de República de Eslovenia.

Ni las setas ni los arándanos ni los helechos ni los abetos de ambos lados de la frontera la reconocen.

Paso entre las inscripciones que indican si este centímetro de carretera pertenece a un estado o al estado vecino.

32

Me gustan estas carreteras. Es imposible conducir por la propiedad sin pisar al mismo tiempo la del vecino.

Obligados a la comunicación.

A erigir torres de Babel.

A tocar, a ser una lengua, atrapada en el estrecho que hay entre el *yo* y el espacio.

El guante.

33

Una curva en la carretera se adentra en el bosque.

Se me acerca.

34

Camina en el sentido opuesto.

Contra las agujas del reloj.

Contra el sentido de la historia.

Renqueando.

Para avanzar un paso debe retroceder dos.

No es peligroso.

Al chucio le falta la pata delantera derecha.

¿Adónde irá?

¿Cómo es posible que avance?

Nos cruzamos y ni siquiera me mira.
 Es un perro silencioso.
 De los que pueden endeudarte con el silencio.
 Llevo treinta y cuatro días de camino.
 Cuando alguien lleva tanto tiempo caminando, llega un momento en que por el ladrido de los perros puede saber si los habitantes de un pueblo viven en armonía.
 En este bosque no hay ladridos.
 No hay palabras.
 Pasa cojeando junto a mí y creo que estoy ante un espejismo.
 El ángel negro de la historia sin uno de sus cuatro guantes.
 Llevo treinta y cinco días de camino.
 Va a llover.
 Hay una piedra en la cumbre.

35

Marca la triple frontera entre Eslovenia, Austria y Hungría.
 Por todas partes hay montones de basura que han dejado los excursionistas.
 Por todas partes hay placas conmemorativas.
 ¿Reciclaje?
 Aquí se cierra mi círculo.
 Regreso a mi laberinto.
 Tengo frío en los dedos.
 Es agosto y, no obstante, a pesar de estar a más de treinta grados, tengo los dedos helados.
 ¿Será tan frío, el cielo que discurre por debajo de mí?
 Del bosque llega el eco de un ladrido.
 ¿Quién arrojará el próximo guante?

Aleš Šteger

THE GLOVE

Translated from Slovene by William Martin with the author

Distinguished friends of the quill.

You have invited me to speak as a writer from one of the so-called minor literatures.

Minor in the sense that the market share in your bookshops of books written by such writers is small. Often this market share approaches zero.

Minor in the sense that we often do not know much about the contexts, and even less about the languages, in which such literatures are written.

We do not know how people wake up in such languages, how they celebrate and mourn, what it is like for them to go for a walk.

Minor in the sense that this is inversely proportionate to our curiosity, especially when we find ourselves in a similar state.

Outside the borders of their language, many writers find themselves in a similar state.

In a state of minority.

And all writers are always at the same time a minority within their own language.

The language of literature is the language of minority.

And if this literature is at the same time written in a language that has few speakers, it is a double minority.

Language, thus understood, is an interface.

Between the *I* and the space surrounding the *I*, is language.

Through language, the *I* touches that space, it takes hold of it, moves words in space, both builds it and tears it down.

Through language, space touches the *I*, it takes hold of it, moves the ideas that create that *I*, both builds and demolishes the *I*.

Language is tactile.

When a language goes for a walk through space, when it becomes speech, when speech traverses space, its tracks and pavement, its asphalt, granite stones, litter and weeds, that's when the *I* puts on its gloves.

And when I speak, I move about as if I were walking on gloved hands.

And when we walk on our hands, then we have the sky like an abyss under our feet.

This idea is something I've borrowed from Paul Antschel, who in 1946 walked past Slovenia.

Slovenia then was part of Yugoslavia, and Paul Antschel, while walking past that space where people wore the gloves of my language, changed his gloves.

Paul Antschel was someone with more than one pair of gloves.

Gloves, likewise, were the only thing remaining to him on that long postwar march from Bucharest to Vienna.

Gloves and his bare existence.

He took off the gloves of the German language, turned them inside out, and wore them that way — inside out.

And with that, Paul Antschel became Paul Celan.

Even Paul Celan once borrowed something.

It looks as if borrowing is a fundamental activity for people who wear gloves.

Anyone who speaks is a debtor, and at the same time an issuer of promissory notes.

The ear is an organ for incurring debt, the mouth an organ for lending.

And the vestiges of exchanges, the yarn of debtors and lenders, are interwoven back through time.

History may be nothing other than an attempt to reconstruct the course of intertwining exchanges.

Like trying to locate a single strand of hair from the floor of a barbershop on its busiest Saturday morning ever.

The ground is covered with mounds of hair.

One hair has gotten stuck to my right glove.

Is it mine?

I raise it toward the light.

Whose is it?

On whose head did it grow?

And where?

In our case, in the case of the infinitely debt-ridden, of the endless issuers of loans, it's impossible to go bankrupt.

It's impossible to prevent increasing debt.

Even the deaf listen.

Absolute silence doesn't exist.

Only being silent is possible.

But the bald people keep talking.

They keep raising questions.

The people with close-shaven heads often no longer have that possibility.

The possibility of traversing space with language has been taken from them.

Language has been taken from them.

Even their last glove has been taken from them.

Barehanded, they stand behind the barbed wire.

We all know the scene with the barehanded, staring from behind the barbed wire.

Scenes from camps of different types.

We're used to these types of images.
We're used to the assembly of people who do not talk.
We're accustomed to the mute.
He who walks on his hands, who enjoys the privilege of wearing gloves.
He who walks on his head, with the sky under his feet, as an abyss.
He who clings to this world, aware of the possibility that at any moment it may disappear.
He who touches with his skin turned inside out.
His ear will grow.
His hearing will grow for those who cannot speak.
It will grow for the memory of the earth, on which this people, who cannot speak, are standing, where we pass by.
So too will the movement grow, with which he raises to the light the hair that got stuck to his glove.
The movement with which he tries to find the head, to trace the thoughts from which that hair has grown.

1

I don't know what there can be, at the moment, so terribly, so marvelously, decisive for me in the thought of that glove leaving the hand forever.

Says Andre Breton in *Nadja*.
That is one of the heads through which this single hair has grown.
A hair without beginning? Without a first head?
A hair without a head with any notion of a first head, a chosen head, an elect head.

And thus does a trace of this thing, an almost transparent shimmering of this hair, exist in my head?

I shut my eyes.
The interweaving of images, of lighter and darker surfaces, spaces and spaces.

I try to remember March 2007.

Leipzig.

At a reading, I lost a pair of gloves.

The gloves were a gift from someone I love.

Like all gloves, they were much more than a pair of gloves.

They were an interface.

So it's no surprise that the loss of those gloves resembled dyslexia.

I stepped out of a taxi into a snow bank, and the gloves were gone.

Like a letter that suddenly disappears from a word.

Like a word that, absent the vanished letter, suddenly changes the meaning of a sentence.

Like a sentence that, one word misspelled, suddenly lights up and becomes visible.

Like the twin brother of that misworded sentence; like an old sentence that with a letter missing, a word altered, disappears from a head.

For two days I looked for my gloves.

I tracked down the taxi.

I went back to the hotel.

I went back to the restaurant.

I went back to the library where I had had the reading.

I asked the waiter, the receptionist, the maid, the driver.

Nothing.

The word *gloves* was gone.

Touch was gone.

Traversing space was gone.

I was paralyzed, as if I were left hanging between earth and sky.

Around me there grew a fence.

On the third evening, I was sitting in a bar with friends.

In the wee hours our conversation arrived at the idea of refuse.

The idea of trash.

The idea of recycling.

The idea of favelas built from things thrown away.

The idea of artificially keeping alive people whose brains are dead.

The idea of the turning point.

Of turning old into new, of death into life, of waste into something useful.

One of the people talking brought up, as an example, gloves he had found three evenings before on the balustrade of a library.

Black gloves with brown stitching.

Soaked and crushed, they were lying in the snow.

Now they were in his hotel room, drying.

My gloves.

Like a miracle.

A turning point.

They were returned to me.

Just as they had to let me traverse the *never again*.

To traverse muteness.

As if they had meant, with their being lost, to stamp the promissory note into my attention.

What is it that lends to something so negligibly small an infinite weight?

Something like a hair?

A hair in a barbershop on a Saturday morning, when it's completely full.

A hair stuck to a glove.

A hair stuck to a glove that a month after visiting that barbershop I would lose and find again.

A glove that lost me and found me again.

It let me go and caught me again, but this time I was turned inside out.

Folded over many times.

We touch each other with those folds.
 The glove finds me in a gallery.
 I wander through the rooms and come across a name.

2

Through it, a hair is growing.
 A hair I now lift toward the light.
 A hair growing through the heads of Breton and Celan.
 I traced it up to here, the very last several millimeters of its growth.

Of its economy of simultaneous borrowing and infinite lending.

I'm walking through an exhibition, following this discarded hair.

Max Klinger, the author of the exhibition, left behind a picture that rolls after the discarded glove.

The Glove, the title of a series of prints, stares at me.
 For a moment it tries to escape through the window.

3

It continues staring at me.
 I'm standing in the middle of the gallery.
 In my hands I clench the lost, crushed gloves that found me again the night before.
 As if I had found a missing letter.
 As if I had found a possibility being opened by a missing part.
 The possibility of changing a word.
 The possibility of borrowing a word.
 The possibility of lending this word to others.
 Possibility means space.
 Without looking for words, we exchange.
 The images of Klinger's prints, Breton, Celan, the glove, an *I* and a *you* reading this.

For the thinnest sutures, surgeons use blonde hairs instead of thread.

So it's good when someone in the operating room has long, blonde hair.

Hair stitches us together, it creates clumps of intermediaries.

We are meant to walk behind the hair, with gloves on, with the sky under our feet.

That's what Klinger's print is saying.

Over and over I walk through the space of this utterance.

After a while, the pictures are hanging inside me.

Between *I* and space, sometimes there is no difference.

That's when silence is most utterly meaningful.

Perhaps it is because of these prints that I would later set off on a journey.

As I'm leaving, as I'm crossing the border, as I'm speaking with a lonely border guard about a border that in a couple of months will disappear, about the disappearing place of the border guard's profession, I still don't know that I'm making my way through another gallery each time.

The stitches get thinner and thinner.

They stitch together Slovenia and Hungary.

It's hardly visible, this seam, and it weighs no more than a hair stuck to a glove.

But despite its thinness, it holds together spaces that seem quite far apart.

To seem: but language doesn't seem, it touches.

The seam joins what was separated.

To join what is separate.

What is left hanging, fragmented, in our idea of the whole.

To make whole this idea.

To walk.

With a rucksack, two pairs of socks, and a brush.

4

To step through words.

Thirty-five days of stepping through words.

First the words *igen*, *köszönöm*, *jó napot*.

Through the names of towns, Szentgotthárd, Orfalu, Letenye.

But these names of towns are other names at the same time.

Names within names.

Names behind names.

As I walk through the names Szentgotthárd, Orfalu, Letenye, I am walking through the names Monošter, Andovci, Letenje at the same time.

And although I am surrounded by a plain, although wheat grows from a palm outstretched toward the clouds and the fields cannot be counted on ten fingers, I am walking the entire time through a narrowness.

The names aren't exclusive, they're possibilities I'm jostling through.

My step is unpredictable.

Wavering.

I touch.

I only understand what is not yet a word.

My body traverses.

My ear collects debts.

The debt of signs with Hungarian, Slovenian, and German names where the villages begin.

The debt of signs with only Hungarian names where the villages end.

What begins with at least three names ends with only one.

When I look back my tracks lose their way.

My tracks lose their way.

When, where will they catch up to me again?

The tracks are more of a subject than the *I*.

In the fields, corn leaves brush against each other with a sough, palms in the wind.

Lying under willow trees.

Children playing by a stream with its hanging branches.

Plaiting braids on which to swing to the other side.

A great heat.

I still don't understand more than a handful of words, but from day to day my step is firmer.

From day to day, the asymmetrical position of blisters on my feet makes it clearer to me.

Each leg walks a different path.

A miracle that the torso succeeds in keeping the two together.

After five days of walking.

After five evenings of washing the same t-shirt, same underwear and socks with soap in a sink.

After five days of following the glimmer of hair in villages full of barking, I step into a new hall of this open-air gallery.

Since the beginning of my journey I have been in a gallery.

Villages, towns, woods, clouds, people are all exhibits in this gallery, but I am not aware of it.

In this gallery there are crashed cars in the middle of a field.
Recycling?

5

What once traversed distances, what once transported travelers and luggage, now lies abandoned in the middle of a field.

Waiting for boys to take apart the wreck and use it for spare parts.

Sometimes it's the same with ideas.

They crash.

They stop functioning.

Silently we take them apart.

Then use them for new ideas that do run.

Again we travel.
 At least for some time.
 Sometimes that's how it is with memory.
 Sometimes that's how it is with blistered soles.
 Recycling?
 How to recycle the sadness of a boy sent at fifteen into the
 trenches of the first world war?
 A boy sent to the front, a boy who has fallen.
 His stone likeness stands on the roadside.

6

In these regions the monuments are usually erected in praise
 of heroism.

Marching, muscled bodies, cannons, eternal fame.

This monument has none of that.

What village has allowed itself such an unheroic warning?

It's name is Nemesszer.

Is it possible to recycle history?

When some locale traverses the language of history turned
 upside down, of history turned inside out like a glove, when
 speech becomes the speech of fallen boys, of those tortured
 and marked.

When history is not the history of heroic deeds.

What sort of place can this be and for whom?

It's a cold morning, it rained the night before, only a few cars
 on the street, fog in the valleys.

That's the first room in the gallery, a few dilapidated houses,
 a tavern with a big sign BIKERS WELCOME, a man hidden
 in his raincoat fishing at the lake.

Wet asphalt.

There it lies.

A sister to my lost and rediscovered pair.

A glove.

7

Actually it's lying on the edge of the roadway.
The idea of a glove has an edge, it always marks an edge.
The edge of what we touch, what we reach with our thought.
The edge of what's small, of what still attracts our attention.
The edge of the barely audible.
The edge of asphalt and grass on a rainy morning on the way
to Letenje, a town on the Croatian-Hungarian border.

8

A town where Croatian and Hungarian are stitched together.
A town where the words of either language enter each other
like sewing needles into cloth.
Like surgical needles into skin.
A site of suture.
Where meandering leads through the words *da*, *hvala*, *bok*.
There at the edge, different monuments everywhere.
Private monuments.
They do not exist in Hungary.
Monuments of those who fell in another war.
In a war of constant traversal.
A monument to the motorcyclist who got killed in an accident.
The monument marks the site he was unable to traverse.
A ring of stones.
A placard with names and the years 1985–2005.
A smiling face in a semicircle, practically still a child.
Blue plastic roses.
An extinguished candle.
Countless extinguished candles on the roadside in Croatia.
The recycling of history.
Countless extinguished candles on my walk through the names
of towns: Čakovec, Varaždin, Krapina.
BIKERS WELCOME.

When I through the names Čakovec and Varaždin, I am walking at the same time through the names Csaktornya and Varasd.

Familiar names.

Distant names.

I dreamt of them as a child.

Beyond the hills in the near distance.

There, the hair grows from people's heads in my language.

Here, in the language of neighbors.

We all are overgrown.

Our *I* grows over us like a briar.

Every now and then this briar dries up and around us is left a cage made of dead words and ideas.

We look at a certain space the way a gravestone in the Varaždin cemetery looks at the cemetery.

9

I look at it. It looks at me.

We exchange cages.

It is turned away from the oldest part of the cemetery.

The oldest part of the cemetery is called *Pekel*, the word for Hell.

It is beautiful and still, as if it were a part of heaven.

And when I traverse it, crushing the gravel, the feet are relieved of their pain.

I traverse it. It traverses me. I walk with the increasingly heavy luggage of images.

I walk through places where everyday life, gods, and fairytales are sometimes stitched to each other very strangely.

10

And the fairytales are old and the fairytales are new.

And the stitches are old and the corn is new.

A lot of corn along the road.

And many paths overgrown.

The villages are different from each other.

In the village of Nova Vas, most of the houses have signs in front of them advertising pigs for sale.

Big signs.

In front of other houses are signs for the sale of wine and potatoes.

In front of each house in the village of Nova Vas is a bench.

But there is no one to sit on those benches.

Only pigs, wine, and potatoes.

And empty benches.

I've been on the road for eleven days.

I wake up with the dawn.

In the morning fog, I walk along railway tracks that stopped operating in 1991.

I walk past the last station on the line, Kumrovec.

The birthplace of Josip Broz, known as Tito.

The railway tracks curve like a seam, a little to one side, a little to the other.

A little in my language, a little in the language of my neighbors.

A little on a territory called the European Union, a little on a territory that one day will be called the European Union.

The bushes overgrowing the tracks don't care about the European Union.

They don't care about the naming of territories.

The don't care about the names Slovenia, Croatia.

They care only that they stitch the abandoned railway tracks with the Croatian word *žbunje*, with the Slovenian word *grmičevje*.

It's been sixteen years since the glove lying alongside the tracks last trimmed them.

12

It points southwest.
 Following the border.
 Along the seam.
 They are leading me through days.
 After fifteen days, I arrive at the name of some village.
 Lukovdol.
 In the village, Slovenians planted linden trees around the church.

Inside the church the masses are held in Croatian.
 Next to the church is a tavern.
 Populated by Slovenes and Croats.
 Together they speak a language that is neither Slovene nor Croatian, which is both and neither.

Luk in Croatian means onion, *cebula* in Slovene.
 In the Slovene dialect spoken where I come from, *cebula* is called *luk*.

Luk has layers without a center.
 The onion is a glove within a glove within a glove.
 How much contact without a last point of contact.
 Contact without any notion of ending or beginning.
 A gloved intermediation.
 Lukovdol is where the poet Ivan Goran Kovačić lived.
 He wrote in dialect, in the language of *luk* and *cebula*.
 He threaded words like hair through the needle's ear and sewed the separated parts together.
 In his house are lists of words.

13

The words often belong to both, and at the same time to neither, of the two languages.
 They belong to Croatian, but often they are not Croatian.
 They belong to Slovene, but often they are not Slovene.

These words tell us that every person is his own dialect.
That every person is an indeterminate minority.
We are buried in the demand to be determinate.
There are people who are trying to unearth themselves from
this demand.

14

Their gestures sometimes leave signs behind, written in the language of a minority.

The signs say: we are all inchoate Ariadnes.
The words we write are the threads.
The threads are woven out of hair.
And the hair leads through a labyrinth of demands and limitations.

Where, seemingly, everything is possible.
Seemingly, by seeming; language is tactile.
I've been on the road for nineteen days.
Contact with the space around me becomes increasingly strange.
Increasingly people tell stories.
About a time when they were cooks in the Yugoslav National Army.

About a time when a woman's husband came home from his job on a trans-oceanic liner.

About a time when it was still possible to win a lot of money in the lottery.

About a time overgrown with thorns.
Each overgrown time is a better time.
Better than the time of today, the time of traversal.
My language is becoming more flexible, more slippery.
And more and more vulnerable.
Although it must have known this by heart for a long time.
Although, but still it shuts up when faced with how easy it is to separate.

15

In Istria I walk through places where in the twentieth century people changed their passports seven times without ever leaving their place of birth.

I look down the hill.

An oven, like a rusted life, that must have tumbled all the way down the slope.

Recycling?

From a side street comes a pick-up truck.

Behind it, a boy.

When he sees me, he sticks out his tongue.

A bit further, a stone well.

On top of it, a rusted flag from the year 1903.

A steel pipe like a tongue sticking out.

Dried out.

The wind starts blowing, and the first light yellow leaves fall onto the asphalt.

Summer, which only just began, acquires the smell of sea salt and of its own end.

The glove showing me the way has become entirely rigid.

16

It waits for me at the Bloke border crossing, between Slovenia and Italy.

The thread here may be softer, but the stitches are everywhere visible.

Beyond the frontier, a softer aesthetic of the bizarreness of suburbs.

17

The recycling of things abandoned.

I step through the words *si, grazie, ciao*.

Through the names Trieste, Trst, Triest.

Through names that have five names, Italian, Slovene, Croatian, Istrian, and German.

Finally, sycamores everywhere.
Their supple, generous shade.
Although it is very narrow here.

18

Next to the football stadium are bare concrete walls.
They lead to Rizarna.
Monumento con importanza nazionale.
The only concentration camp on Italian soil during the second world war.

The word is so stiff that it cannot be folded.

No gloves, only the looks of those who have never come further than here.

Those whose last gloves were taken from them here.

Those whose possibility of traversal has been taken from them.

The commander of Rizarna was a Slovene from Trieste, Odilo Globočnik.

Caro Globus as the Führer addressed him in personal letters.

He who walks on his hands walks slowly.

He knows that he'll never be able to walk the entire world.

An *entire world* does not exist.

There exist only small worlds, enclaves, liberated territories, refuges, asylum.

A globe is possible in the totalizing thinking of appropriators.

And in the thinking that reveals the inanity of the totalizing thinking of the appropriators, Chaplin's *The Great Dictator* for example.

To climb up above the bay, to look out over the sea.

19

A few roofs of houses, seagulls and the rippling of salt.
The whole world.

A few kilometers further, interred in the drone of a nearby highway, a Karst cemetery for those fallen in the first world war.

20

I pass between the names Anton Umek, Ernest Angeli, Wladislaw Floczak, Osman Huskic.

I step as if I were marching forward backwards.

I was the last generation that had to take Fundamentals of Marxism in high school.

The teacher was always repeating:

We may have to take even two steps backwards in order to go one step forward.

Today the times are different.

But it seems that crazy teacher was right.

I step forwards, but here, touching this seam, I move backwards.

As if we had yet to grow any hair at all.

As if we had never been in debt.

As if we did not know the meaning of the sign for victory, made by the crushed fingers of a glove on the roadside outside Duino.

21

As if we did not know that it was proclaiming the victory of the logic of loss.

The logic of separation, the logic of preventing traversal.

Whose victory is it?

The gutters are full of crushed beer cans.

The gutters are full of crushed cigarette boxes.

I try to read what's written on them.

Crushed letters, but the second part of the warning is usually legible.

KILLS. UBIJA. TÖDLICH. UCCIDE.

I've been on the road for twenty-five days.

Before me the Julian Alps rise in the middle of the gallery.

The gallery space is enormous.
Everywhere, installations of springs, water flowing out of rocks.
The villages are tidy, but empty.
Enormous gardens, but no one in them.
The villages at midday are like ghost towns.
The villages in the morning and in the evening are like ghost towns.
I start to walk up between the woods.

22

Narrowness and narrowness.
It is already getting dark when, having passed over the mountain,
I reach the valley.
Val di Resia.
Rezija.
Two thousand people pressed in this narrow valley between
high mountains.
Narrowness can sometimes protect you.
Inaccessibility is sometimes a protection.
The people speak four languages.
But not independently.
They speak them simultaneously.
Slovene, Italian, Friulian, German.
They understand each other.
The rest of us listen and conjecture.

23

The idea of Babel is not the idea of building a tower, the idea
of communication.
The idea of Babel contradicts any kind of construction. It is
the idea of isolation.
The angels' message is incomprehensible, although each single
word looks familiar.
The words are reminiscent of other words.

Which ones they are, it is impossible to tell.
 Dyslexia.
 Too many letters have been changed.
 The message is incomprehensible.
 There is only a trace, polyvalent directions for movement.

24

And the glove?
 It is not only a direction, not only a signpost.
 The glove waits as part of the *I*, in order to say something.
 It waits so that something can be articulated.
 Between the *I* and space there is language.
 It is impossible to take it off.
 Sometimes we can only fold it.
 Language folds, wrinkles.

25

On the border of Italy and Austria.
 I've been on the road for twenty-eight days.
 I step through the words *ja, danke, grüß Gott*.
 There are high dams here.
 In Villach they are celebrating.

26

In Beljak they are celebrating.
 Thousands of people dressed in traditional costume.
 Music and beer.
 As if I were walking through a honeycomb.
 Two drunken musicians.
 One throws his arm around my neck.
 I've already played on every continent, he says.
 Then, accompanied by an accordion, he sings about the beauty
 of home and the alpine peaks.

Yesterday I performed in front of a large audience, ten thousand people, he says.

Ten thousand people were weeping, he says.

I still get tears in my eyes when I think about those ten thousand, he says.

Everywhere are hanging little gingerbread hearts.

Everywhere posters of Haider.

His slogan: The others are all talk, Haider's all action.

In the villages, stones that tell stories about the end of the first world war.

27

About the conflicts between the army of the Kingdom of the Serbs, Croats, and Slovenes, and the Austrian army.

About heroic defense.

About the referendum, when this part of Carinthia went to Austria.

About the moment which for the last ninety years has been the primary political motor in this region.

About the thick suture, stitched over and over again.

To build on resentment is easy.

To separate is easy.

28

There are big dams here, big enough for countless tears.

But a very small thing can provoke a strong commotion.

29

A small thing.

For example, a name.

Semislavce. Sant Lamprecht.

To write the name of a place in the language of the minority provokes a strong commotion.

Ninety years since these names were last written publicly.
In Carinthia there are high dams.

Here and there I walk through a feeling of extreme beauty.
Here and there I walk through a feeling of wanting to escape.
It seems that I'm not the only one with this desire.

30

I've been on the road for thirty-two days.
The border increasingly tangles itself between my steps.
The border between countries, between languages, between cultures.

The border of my steps, of my next hours, of my sight.
Borderborderborder.
I walk past stones marking a border, overturned.

31

They were put here by an international commission in 1920.

The Slovenian ones are freshly whitewashed. It was necessary to change the inscription Socialist Republic of Yugoslavia with the inscription Republic of Slovenia.

The boletus and blueberries and ferns and pines on either side do not acknowledge this border.

I step between marks that indicate the centimeter up to which a highway belongs to one country and after which it belongs to the neighboring country.

32

I like these kinds of highways. It is impossible to drive on one's own ground without driving at the same time on the neighbor's ground.

To be forced into communication.
Into building towers of Babel.

To touch, to be a language, pressed into a narrowness between
an *I* and space.

A glove.

33

Then the road turned through a forest.
It approaches me.

34

Walking counter to my direction.

Counterclockwise.

Counterclockwise to history.

Limping.

Two steps backwards for every step forward.

He poses no danger.

A stray dog without its right front leg.

Where is he going?

How is it he can move at all?

When we meet he doesn't even look at me.

Not one for talking.

Capable of indebting others through silence.

I've been on the road for thirty-four days.

When someone journeys a long time on foot, after a while he
can tell by the barking of dogs whether people in a village get
along with each other.

No barking in this forest.

No words.

When he limps past, it's as if I were seeing a mirage.

The black angel of history without one of his four gloves.

I've been on the road for thirty-five days.

It will rain soon.

On the hilltop there is a stone.

35

It marks the meeting point of three borders: Slovenia, Austria, and Hungary.

All around, heaps of garbage from tourists.

All around, commemorative placards.

Recycling?

My circle comes full close here.

Again I return to my labyrinth.

It freezes my fingers.

Although it's August, although it's over thirty degrees celsius, my fingers are frozen.

Is the sky that walks beneath me as cold as this?

Out of the forest an echo of barking.

And who will throw away the next glove?

Aleš Šteger

LE GUANT

Traduction de slovène Danielle Charonnet avec l'auteur

Très estimés amis de plume.

Vous m'avez invité à prendre la parole en tant qu'auteur de ce qu'on a coutume d'appeler les petites littératures.

Petites dans le sens de la part de marché que représentent dans vos librairies les livres écrits dans les langues de ces auteurs. Une part de marché qui, souvent, tend à zéro.

Petites en ce sens que bien des fois nous ne savons pas grand-chose du contexte, et encore moins de la langue, dans laquelle sont écrites ces littératures.

Nous ne savons pas comment on se réveille dans cette langue, comment on est en fête ou en deuil, comment on se promène.

Petites dans le sens de ce qui est inversement proportionnel à la curiosité que nous avons d'elles, particulièrement si nous nous retrouvons parfois nous-mêmes dans une position similaire.

Nombreux sont les auteurs qui, hors des frontières de leur propre langue, se retrouvent dans une position similaire.

La position de la minorité.

Sans compter que dans sa propre langue, tout auteur constitue toujours une minorité.

Même lorsqu'il crée dans une de ces langues qui est lire par beaucoup de gens.

La langue de la littérature est la langue de la minorité.
Et si la langue de la littérature s'écrit dans une langue parlée par un petit nombre de locuteurs, elle est doublement minoritaire.

La langue, je la conçois comme une surface de contact.
Entre le *je* et l'espace qui entoure le *je*, il y a la langue.
Par la langue, le *je* entre en contact avec l'espace, il s'en empare, il change les choses de place dans l'espace, il construit et il démolit.

Par la langue, l'espace entre en contact avec le *je*, il s'en empare, il change de place les idées qui composent ce *je*, il construit le *je* et il le jette à bas.

La langue est tactile.

Lorsqu'une langue se promène dans un espace, lorsqu'elle devient parole, lorsque cette parole franchit l'espace, ses traces de roues, ses trottoirs, son asphalte et ses pavés de granit, ses poubelles et ses pelouses, le *je* enfile des gants.

Et lorsque je parle, c'est comme si je me déplaçais en marchant sur mes mains gantées.

Et lorsqu'on marche sur les mains, on a le ciel en abîme sous nos pieds.

Cette idée, je l'ai empruntée à Paul Antschel, qui en 1946 est passé non loin de la Slovénie.

En ce temps là, la Slovénie faisait partie de la Yougoslavie, et lorsque Paul Antschel est passé non loin de l'espace où les gens portent les gants de cette langue dans laquelle j'écris, il a changé de gants.

Paul Antschel était quelqu'un qui avait plus d'une paire de gants.

Ces gants étaient d'ailleurs tout ce qui lui restait alors qu'il marchait, après la guerre, sur la longue route de Bucarest à Vienne.

Ces gants et la vie même.
Il a donc enlevé les gants de la langue allemande, les a retournés et les a réenfilés, le dedans, dehors.

C'est ainsi que Paul Antschel est devenu Paul Celan.

Même Paul Celan faisait des emprunts de temps en temps.

Il semble qu'emprunter est l'une des activités fondamentales des gens qui portent des gants.

Dès que quelqu'un parle, il est redevable, en même temps qu'il émet un billet à ordre.

L'oreille est l'organe de ceux qui empruntent ; la bouche, celui de ceux qui prêtent.

La trame des échanges et la chaîne de ceux qui empruntent et de ceux qui prêtent, s'entrecroisent en remontant le fil du temps.

Peut-être que l'histoire n'est rien d'autre que la tentative de reconstruire le processus de cet entrecroisement d'échanges.

Comme si on choisissait un unique cheveu dans un salon de coiffure un samedi matin, quand l'affluence est à son comble.

Le sol est jonché de cheveux.

L'un d'eux s'accroche à mon gant droit.

Il est à moi ?

Je le ramasse et l'examine à contre-jour.

À qui appartient-il ?

Sur quelle tête a-t'il poussé ?

Et où ?

Pour nous, qui sommes éternellement redevables et qui, sans cesse, mettons en circulation de nouveaux billets à ordre, la banqueroute est impossible.

Comme il est impossible d'empêcher que la dette augmente.

Même les sourds entendent.

Le silence absolu n'existe pas.

On peut se taire, c'est tout.

Mais les chauves continuent de parler.

Ils posent des questions.

Souvent, les gens à qui ont a rasé la tête n'ont plus cette possibilité.

La possibilité de franchir l'espace par la langue leur est ôtée.
La langue leur est ôtée.
On leur ôte leur dernier gant.
Les mains nues, ils sont plantés derrière le fil barbelé.
On connaît tous ces scènes d'hommes aux mains nues qui regardent fixement de derrière un fil barbelé.
Images de diverses sortes de camps.
On s'est endurci face à ce genre d'images.
On s'est endurci à force de rencontrer des gens qui ne parlent pas.
On est accoutumé aux sourds.
Celui qui marche sur les mains, qui jouit du privilège de porter des gants.
Celui qui marche la tête en bas, avec le ciel en abîme sous ses pieds.
Celui qui se cramponne à ce monde, sachant qu'à tout moment il peut lui être retiré.
Celui qui touche, la peau retournée vers l'extérieur.
À celui-là, pousse une oreille.
Son ouïe s'aiguise pour les gens qui ne parlent pas.
Son ouïe devient plus aiguisée en souvenir du sol où ils sont plantés tandis que nous, nous passons.
Son mouvement devient plus vif, et ainsi il ramasse le cheveu qu'un courant d'air a accroché à son gant, et l'examine à contre-jour.
Il tente de suivre à la trace la tête sur laquelle a poussé ce cheveu.

1

Je ne sais ce qu'alors il put y avoir pour moi de redoutablement, de merveilleusement décisif dans la pensée de ce gant quittant pour toujours cette main,

dit André Breton dans *Nadja*.

Voilà, c'est l'une des têtes à travers laquelle a poussé ce cheveu.

Un cheveu sans commencement? Sans une première tête?
En tout cas, un cheveu sans une tête qui serait première, choisie entre toutes, supérieure.

Est-ce qu'il y a sur ma tête la moindre trace du scintillement ténu et presque transparent de ce cheveu?

Je ferme les yeux.

Entrecroisement d'images, surfaces plus claires puis plus obscures, espaces, espaces.

J'essaie de me souvenir du mois de mars 2007.

Leipzig.

En allant faire une lecture, j'ai perdu une paire de gants.

Les gants m'avaient été offerts par quelqu'un que j'aime.

C'était, comme tous les gants, beaucoup plus que des gants.

Une surface de contact.

Rien d'étonnant donc que le fait de perdre ces gants ait ressemblé à une dyslexie.

En sortant du taxi, j'ai fait quelques pas dans la neige, et les gants n'étaient plus là.

Comme une lettre qui tout à coup disparaît d'un mot.

Comme un mot avec une lettre en moins qui transforme brusquement le sens de la phrase.

Comme une phrase qui, à cause d'un mot mal écrit, se met soudain à briller, devient visible.

Comme la sœur jumelle de la phrase qui brille ; comme une vieille phrase avec une lettre en moins dans un mot mal écrit, qui disparaît d'une tête.

J'ai cherché mes gants pendant deux jours.

Ai retrouvé la trace du taxi.

Suis retourné à l'hôtel.

Suis retourné au restaurant.

Suis retourné à la bibliothèque où j'avais fait ma lecture.

Ai interrogé serveur, réceptionniste, femme de chambre, chauffeur.

Rien.

Pas de mot *gants*.

Aucun contact.

Aucun moyen de franchir l'espace.

J'étais immobile, comme suspendu entre ciel et terre.

Autour de moi s'était élevée une barrière.

Le troisième soir, me voilà assis dans un bar avec des amis.

Aux petites heures du matin, on en vient dans la conversation
à l'idée de ce qu'on jette.

À l'idée de l'ordure.

À l'idée du recyclage.

À l'idée des favelas, construites avec des rebuts.

À l'idée du maintien artificiel de la vie après la mort cérébrale.

À l'idée du renversement.

De l'ancien au nouveau, du mort au vivant, de ce dont on s'est
débarrassé à ce qu'on utilise.

L'un de ceux qui participent à la conversation donne l'exemple
des gants qu'il a trouvés il y a trois soirs de cela, sur la balustrade
de la bibliothèque.

Des gants noirs avec des coutures marron.

Ils gisaient dans la neige, trempés et chiffonnés.

Et maintenant, ils sèchent dans sa chambre d'hôtel.

Mes gants.

Comme par miracle.

Renversement.

Ils me sont rendus.

Comme s'ils avaient dû me laisser franchir le *jamais plus*.

Franchir le mutisme.

Comme s'ils avaient voulu, par la perte, imprimer un billet à
ordre dans le champ de mon attention.

Qu'est-ce qui fait que quelque chose de si petit qu'il en est
négligeable acquière un poids infini?

Une chose comme un cheveu?

Un cheveu dans un salon de coiffure un samedi matin, quand l'affluence est à son comble.

Un cheveu accroché à un gant.

Un cheveu accroché à un gant, qu'un mois après être passé par le salon de coiffure je perds et je retrouve.

Un gant qui me perd et me cherche de nouveau.

Qui me lâche et m'agrippe de nouveau, une fois que j'ai la peau retournée vers l'extérieur.

Que j'ai été plié et replié et re-replié.

C'est par les pliures qu'on se touche.

Le gant me trouve dans une galerie.

J'erre d'une salle à l'autre et je tombe sur un nom.

2

À travers lequel pousse le cheveu.

Un cheveu que maintenant je ramasse et que j'examine à contre-jour.

Un cheveu qui pousse à travers les têtes de Breton et de Celan.

J'ai retrouvé sa trace jusqu'ici, sur les tout derniers millimètres de sa croissance.

Lui et son économie d'emprunts contractés et de prêts accordés à l'infini.

Je marche dans une exposition derrière ce cheveu jeté.

Max Klinger, l'auteur de l'exposition, a laissé une image qui roule vers le gant jeté.

Le gant – c'est le nom de la série de lithographies – me regarde.

Un instant, il essaie de fuir par la fenêtre.

3

Il me regarde toujours.

Je me tiens au milieu de la galerie.

Serrant dans mes mains les gants perdus et chiffonnés qui, le soir d'avant, m'ont retrouvé.

Comme si j'avais trouvé la lettre manquante.
Comme si j'avais trouvé le possible sur lequel ouvre un morceau
manquant.

La possibilité de changer un mot.

La possibilité d'emprunter un mot.

La possibilité de prêter à son tour ce mot emprunté.

Tout l'espace du possible.

Sans chercher les mots, nous échangeons.

Les images des lithographies de Klinger, Breton, Celan, un
gant, un *je* et un *toi* qui lis cela.

Pour les sutures les plus fines, les chirurgiens utilisent des
cheveux clairs plutôt que du fil.

C'est pour cela qu'il est souhaitable qu'il y ait dans une salle
d'opération quelqu'un avec des cheveux longs et clairs.

Le cheveu nous coûte ensemble, il forme des brassées d'inter-
médiaires.

Il nous faut suivre le cheveu, les mains gantées, le ciel sous nos
pieds.

C'est ce que racontent les lithographies de Klinger.

J'arpente l'espace de cette parole, et l'arpente encore, et de
nouveau.

Au bout d'un moment, les images sont suspendues en moi.

Entre le *je* et l'espace, il n'y a parfois aucune différence.

Le silence prend alors tout son sens, éloquemment.

Peut-être qu'à cause de ces lithographies je prendrai la route,
plus tard.

Lorsque je m'en vais, lorsque je traverse la frontière, lorsque je
parle, avec le douanier esseulé, de la frontière qui va disparaître
dans quelques mois, du lieu de la profession de douanier qui est
en train de disparaître, je ne sais pas encore que je me mets en
route à travers une galerie de plus.

La couture est toujours plus fine.

Elle coud l'une à l'autre la Slovénie et la Hongrie.

C'est une couture qu'on voit à peine, et elle ne pèse pas plus lourd qu'un cheveu accroché à un gant.

Mais malgré sa finesse, elle tient ensemble des espaces en apparence très éloignés.

En apparence ; mais la langue ne voit pas, la langue est tactile.
La couture accolé ce qui était séparé.

Coller ce qui est séparé.

Ce qui flotte, éparpillé, dans l'idée que l'on se fait de la totalité.

Rassembler cette idée en un tout.

Marcher.

Avec un sac-à-dos, deux paires de chaussettes et un peigne.

4

Marcher à travers les mots.

Trente-cinq jours de marche à traverser les mots.

D'abord les mots igen, köszönöm, jó napot.

À travers les noms de lieux Szentgotthárd, Orfalu, Letenye.

Mais ces noms sont des noms de lieux qui sont d'autres noms
à leur tour.

Des noms dans les noms.

Des noms derrière les noms.

Lorsque je traverse les noms de Szentgotthárd, Orfalu, Letenye, je traverse en même temps les noms de Monošter, Andovci, Letenje.

Et même si autour de moi la plaine est dégagée, même si le blé s'élance de mes paumes vers les nuages, et que les champs sont trop nombreux pour qu'on les compte sur les doigts des deux mains, j'avance tout le temps dans un étroit passage.

Les noms ne sont pas exclusifs ; ce sont des possibles entre lesquels je me fraye péniblement un chemin.

Mon pas est peu fiable.

Hésitant.

Je tâtonne.

Je ne comprends que ce qui n'est pas mot.

Mon corps franchit l'espace.

Mon oreille accumule les dettes.

À l'entrée du village, un panneau tout en longueur avec un nom en hongrois, en slovène et en allemand.

À la sortie du village, un panneau tout en longueur avec le seul nom en hongrois.

Ce qui commence avec au moins trois noms, se termine avec un seul.

Lorsque je regarde derrière moi, je vois mes traces qui se perdent.
Elles sont perdues.

Où et quand vont-elles me rattraper de nouveau ?

Il y a plus de sujet dans la trace que dans le *je*.

Dans les champs, les feuilles de maïs se caressent en chuchotant,
paumes au vent.

S'allonger sous les saules.

Des enfants s'amusent au bord du ruisseau avec leurs branches
ployantes.

Ils les tressent et s'y accrochent pour s'élancer de l'autre côté.
Forte chaleur.

Je ne comprends toujours pas plus d'une poignée de mots, mais
mon pas est plus ferme de jour en jour.

De jour en jour, à observer l'asymétrie des ampoules que j'ai
sur mes plantes de pied, cela m'apparaît plus clairement.

Chacune de mes jambes va son chemin à elle.

C'est un vrai miracle que le tronc parvienne à les maintenir
ensemble.

Après cinq jours de marche.

Après cinq soirs de lessive de maillot, caleçon, chaussettes au
savon dans le lavabo.

Après cinq jours à suivre le reflet d'un cheveu dans des villages
pleins d'aboiements, j'entre dans un nouvel espace de la galerie
en plein air.

Depuis que j'ai pris la route, je suis dans cette galerie.
 Villages, villes, forêts, nuages et hommes sont exposés dans la galerie, mais je ne le sais pas.

Dans la galerie, il y a des épaves de voitures au milieu d'un champ. Recyclage ?

5

Ce qui, il fut un temps, franchissait les distances, qui transportait voyageurs et bagages, gît abandonné au milieu d'un champ.

Attendant les gosses qui démonteront l'épave morceau après morceau, pour les réassembler.

Il en va parfois de même avec les idées.

Elles se cassent.

Elles cessent de fonctionner.

On les démonte en silence.

Et on assemble les morceaux pour fabriquer de nouvelles idées, en état de marche.

On recommence à voyager.

Du moins pour un certain temps.

Il en va parfois de même avec le souvenir.

Il en va parfois de même avec les plantes de pied pleines d'am-poules.

Recyclage ?

Comment recycler la tristesse d'un p'tit gars appelé à quinze ans dans une tranchée de la première guerre mondiale ?

Un p'tit gars envoyé au front, tombé au front.

Sa silhouette de pierre se dresse au bord de la route.

6

Dans ces contrées, les monuments rendent habituellement honneur à l'héroïsme.

Marche au pas, corps musculeux, canons et gloire éternelle.

Mais ce monument-là ne fait rien de tel.

De quel genre de village s'agit-il, qui s'autorise un monument si peu héroïque ?

Il se nomme Nemesszer.

Est-il possible de recycler l'histoire ?

Quand un endroit franchit la langue d'une histoire retournée, retournée comme un gant, le dedans, dehors ; quand la parole devient la parole des gosses tombés au front, torturés et flétris.

Quand l'histoire n'est pas l'histoire des héros.

Quel genre d'endroit est-ce donc, et à qui est-il destiné ?

Matin froid ; il a plu pendant la nuit ; peu de voitures sur la route ; de la brume dans les creux de terrain.

C'est la première salle de la galerie, quelques maisons qui tombent en ruine, une auberge avec écrit dessus en grosses lettres BIKERS WELCOME, un homme tassé dans sa pèlerine qui pêche dans un étang.

Asphalte mouillé.

Il est là, par terre.

Le frère de la paire perdue puis retrouvée.

Un gant.

7

Par terre: plus exactement, au bord de la route.

L'idée de gant est à la lisière, elle marque toujours un bord.

La lisière de ce qu'on touche, de ce qu'on atteint par la pensée.

La lisière de cette petite chose qui parvient encore à capter notre attention.

La lisière de l'à peine audible.

La lisière entre herbe et asphalte, en un matin pluvieux, sur la route de Letenje, une ville à la frontière croato-hongroise.

8

Une ville où sont cousues l'une à l'autre langue croate et langue hongroise.

Une ville où les mots des deux langues entrent les uns dans les autres comme des aiguilles à coudre dans l'étoffe.

Comme des aiguilles de chirurgien dans les tissus.

Un lieu de suture.

Où la flânerie conduit à travers les mots *da, hvala, bok*.

Au bord, des monuments qui ne ressemblent à rien de ce qu'on trouve ailleurs.

Des monuments individuels.

Il n'y en a pas en Hongrie.

Des monuments aux morts tombés dans une autre guerre.

La guerre des limites sans cesse franchies.

Un monument à un motard mort dans un accident.

Le monument marque la ville qu'il n'est pas parvenu à traverser.

Un cercle de cailloux.

Une plaque avec un nom et les années 1985-2005.

Visage souriant dans un demi-cercle, encore à demi-enfant.

Des roses en plastique bleu.

Un cierge éteint.

Dénormes quantités de cierges éteints sur le bord de la route en Croatie.

Recyclage de l'histoire.

Dénormes quantités de cierges éteints lorsque je marche à travers les noms de lieux Čakovec, Varaždin, Krapina.

BIKERS WELCOME.

Lorsque je passe par les noms de Čakovec et Varaždin, je passe en même temps par les noms de Csaktornya et Varasd.

Des noms proches.

Des noms lointains.

Enfant, j'en ai rêvé.

Derrière la colline à peu de distance.

Là-bas, les cheveux poussent sur la tête des gens dans ma langue.

Ici, dans la langue des voisins.

Nous sommes tous embroussaillés.
Notre *je* nous envahit comme de la ronce.
De temps en temps la ronce se dessèche ; ne reste alors autour de nous qu'une cage d'idées et de mots morts.
On regarde alors l'espace comme la pierre tombale regarde le cimetière, dans le cimetière de Varaždin.

9

Je la regarde. Elle me regarde.
On échange nos cages.
Elle tourne le dos au secteur le plus ancien du cimetière.
Ce secteur, le plus ancien du cimetière, s'appelle «Pekel», «l'Enfer».
Beau et paisible comme un coin de paradis.
Et lorsque je le traverse en faisant crisser son gravillon, la douleur que j'ai dans les jambes disparaît.
Je traverse. Je suis traversé. Je vais, et mon bagage d'images s'agrandit.
Je passe par des endroits où le quotidien, les dieux et les contes de fées sont parfois cousus les uns aux autres d'une bien étrange manière.

10

Et les contes de fées sont anciens, et les contes de fées sont nouveaux.
Et les coutures sont anciennes, et le maïs, nouveau.
Beaucoup de maïs sur la route.

11

Et beaucoup de chemins embroussaillés.
Les villages sont différents les uns des autres.
Dans Nova vas, il y a devant la plupart des maisons une pancarte qui dit qu'on vend des cochons.

En grosses lettres.

Devant les autres maisons, des pancartes qui disent qu'on vend du vin et de la pomme de terre.

Devant chaque maison de Nova vas, un banc.

Mais personne pour s'asseoir sur les bancs.

Seulement les cochons, le vin et la pomme de terre.

Et des bancs vides.

Onze jours que je suis sur la route.

Je me réveille à l'aube.

Dans les brumes du matin, je marche le long d'une voie ferrée qui n'est plus en activité depuis 1991.

Je passe à côté de la station terminus de Kumrovec.

Le lieu de naissance de Josip Broz, dit Tito.

La voie zigzag comme une couture, un peu d'un côté, un peu de l'autre.

Un peu dans ma langue, un peu dans la langue de mes voisins.

Un peu sur le territoire nommé Union européenne, un peu sur le territoire qu'on nommera un jour Union européenne.

La broussaille qui envahit la voie ne fait aucun cas de l'Union européenne.

Elle ne fait aucun cas de la manière dont on baptise les territoires.

Elle ne fait aucun cas des noms Slovénie, Croatie.

Ce dont elle fait cas, c'est qu'avec le mot croate *žbunje*, avec le mot slovène *grmičevje*, elle suture la voie ferrée abandonnée.

Seize ans déjà que le gant ne l'a pas fauchée le long de la voie.

12

Elle indique le sud-ouest.

Le long de la frontière.

Le long des coutures.

Qui me conduisent à travers les jours.

Après quinze jours, j'arrive dans le nom d'un village.

Lukovdol.

Dans le village, les Slovènes ont planté des tilleuls autour de l'église.

À l'église, on dit la messe en croate.

À côté de l'église, une auberge.

Là, des Slovènes et des Croates.

Ils parlent une langue qui n'est ni le slovène, ni le croate, qui est les deux et aucune des deux.

Luk, en croate, veut dire oignon, *čebula* en slovène.

Dans le dialecte slovène qu'on parle dans les villages d'où je viens, oignon, c'est *luk*.

Luk, ou oignon, est fait de couches, mais n'a pas de centre.

Čebula, ou oignon, est un gant dans un gant dans un gant.

Tant de contacts, sans à la fin de véritable contact.

Des contacts sans idée de fin, sans idée de commencement.

Une médiation en gants.

À Lukovdol vivait le poète Ivan Goran Kovačić.

Il écrivait de la poésie dans le dialecte, dans la langue de *Luk* et de *Čebula*.

Il faisait passer les mots comme des cheveux à travers le chat d'une aiguille et recousait ensemble les côtés séparés.

Dans sa maison, il y a des listes de mots.

13

Ces mots appartiennent aux deux langues et, en même temps, à aucune.

Ils appartiennent au croate, mais bien souvent ils ne sont pas croates.

Ils appartiennent au slovène, mais bien souvent ils ne sont pas slovènes.

Ce que disent ces mots, c'est que chaque homme est son dialecte.

Que chaque homme constitue une minorité indéfinissable.
On est assailli par l'exigence selon laquelle tout doit être définitionnable.

Il existe des gens qui cherchent à se dégager de cette exigence.

14

Leurs gestes laissent parfois derrière eux des signes écrits dans une langue minoritaire.

Ces signes disent : nous sommes tous des Arianes qui n'auraient pas grandi.

Les mots que nous écrivons sont des fils.

Ces fils ont été filés avec des cheveux.

Des cheveux qui nous conduisent à travers un labyrinthe d'exigences et de limitations.

Dans lequel, en apparence, tout est possible.

En apparence : la langue est tactile.

Dix-neuf jours que je suis sur la route.

Les contacts avec l'espace sortent de plus en plus de l'ordinaire.

Les gens ont de plus en plus de choses à raconter.

Du temps où ils étaient cuisiniers dans l'Armée Populaire Yougoslave.

Du temps où l'époux débarquait du transatlantique pour rentrer à la maison.

Du temps où on gagnait encore de grosses sommes à la loterie.

D'un temps envahi par les ronces.

Les temps envahis par les ronces sont toujours des temps meilleurs.

Meilleur que le temps d'aujourd'hui, le temps du franchissement.

Ma langue est de plus en plus agile, de plus en plus labile.

De plus en plus vulnérable aussi.

Elle devrait pourtant connaître par cœur depuis longtemps les sept tours qu'elle doit faire dans la bouche.

Bouche bée au vu de la facilité avec laquelle se fait la séparation.

15

En Istrie, je passe par des endroits où, dans le courant du vingtième siècle, les gens ont changé sept fois de passeport sans quitter à aucun moment leur lieu de naissance.

Je regarde en bas de la colline.

Au fond : une gazinière, vie rouillée, qui a dû dévaler la pente.
Recyclage ?

D'une route latérale débouche un camion.

À l'arrière, un petit garçon.

Lorsqu'il me voit, il tire la langue.

Un peu plus loin, un puits de pierre.

Surmonté d'un petit drapeau rouillé, daté de 1903.

Un tuyau métallique, comme une langue pointée.

Asséché.

Le vent commence à souffler, et emporte le long de l'asphalte les premières feuilles jaune pâle.

L'été, qui vient tout juste de se montrer, prend déjà l'odeur du sel de mer et de sa propre fin.

Le gant qui m'indique la route s'est complètement durci.

16

Il m'attend sur le col de Bloke, frontière entre la Slovénie et l'Italie.

Ici, aussi, le fil est déjà plus doux, mais les coutures sont partout visibles.

Derrière la frontière, la bizarrerie d'une banlieue à l'esthétique douceâtre.

17

Recycler ce qui a été abandonné.

Je marche à travers les mots *si, grazie, ciao*.

À travers les noms Trieste, Trst, Triest.

À travers des noms qui ont cinq noms, italien, slovène, croate, istrien et allemand.

Finalement, partout des platanes.
Leur ombre mobile et généreuse.
C'est quand même très étroit ici.

18

À côté du stade de foot, des murs de béton, nus.
Ils conduisent à la Rizarna.

Monumento con importanza nazionale.

L'unique camp de concentration sur le sol italien pendant la deuxième guerre mondiale.

Le mot est tellement raide qu'il est impossible de le plier.

Pas de gants, seulement le regard de ceux qui ne sont jamais allés plus loin.

Ceux à qui on a ôté ici leur dernier gant.

Ceux à qui on a ôté la possibilité de franchir.

Le commandant de la Risiera était un Slovène de Trieste nommé Odilo Globocnik.

Caro Globus, comme le Führer l'appelait dans ses lettres.

Qui marche sur les mains, va lentement.

Il sait qu'il ne fera jamais le tour du monde.

Le monde entier n'existe pas.

Il n'existe que de tout petits mondes, des enclaves, des territoires libérés, des refuges, des asiles.

Le globe n'est possible que dans la pensée totale des envahisseurs.

Ou dans la pensée qui révèle le néant de la pensée totale des envahisseurs, comme dans *Le Dictateur* de Chaplin par exemple.

Monter jusqu'à surplomber le golfe, regarder la mer au loin.

19

Les toits de quelques maisons, des mouettes et le miroitement du sel.

Le monde entier.

Quelques kilomètres plus loin, gisant dans le vrombissement de l'autoroute toute proche, un cimetière pour les soldats tombés sur le Karst pendant la première guerre mondiale.

20

Je marche à travers les noms de Anton Umek, Ernest Angeli, Wladislaw Floczak, Osman Huskić.

Je marche comme si je défilais en arrière en avant.

Au lycée, j'ai fait partie de la dernière génération à devoir suivre le cours intitulé Autogestion et fondements du marxisme.

Le professeur répétait toujours :

Nous ferons parfois deux pas en arrière pour pouvoir faire un pas en avant.

Aujourd'hui les temps ont changé.

Mais on dirait que le professeur fou avait raison.

Je marche vers l'avant, mais ici, touchant cette couture, je pars en arrière.

Comme si aucun cheveu n'avait encore poussé sur nos têtes.

Comme si nous n'étions pas redevables.

Comme si nous ne savions pas ce que signifie le signe victory que forment les doigts du gant chiffonné sur la route de Duino.

21

Comme si nous ne savions pas qu'il marque la victoire de la logique de la perte.

De la logique de la séparation, de la logique de l'empêchement. Empêchement de franchir.

De qui est-ce la victoire ?

Les fossés sont pleins de canettes de bière déformées.

Les fossés sont pleins de paquets de cigarettes déformés.

J'essaie de lire les inscriptions.

Les lettres sont déformées, mais la deuxième partie de l'avertissement, la plupart du temps, est lisible.

UBIJA. TÖDLICH. UCCIDE. MORTE.

Vingt-cinq jours que je suis sur la route.

Les Alpes juliennes ont grandi devant moi, au milieu de la galerie.

L'espace de la galerie est énorme.

Partout, des installations de sources qui jaillissent des parois rocheuses.

Les villages sont bien entretenus, mais vides.

De grands jardins, sans personne à l'intérieur.

À midi, les villages sont sans vie.

Le matin et le soir, les villages sont sans vie.

J'amorce la montée au milieu des bois.

22

Étroits, étroits passages.

Il commence à faire sombre lorsque, après avoir gravi la montagne, j'arrive à la vallée.

Val di Resia.

Rezija.

Deux mille âmes, pelotonnées dans l'étroite vallée encaissée entre les hautes montagnes.

L'étroitesse protège parfois.

Le fait d'être inaccessible protège parfois.

Les gens parlent quatre langues.

Mais pas séparément.

Ils les parlent en même temps.

Slovène, italien, frioulan et allemand.

Entre eux, ils se comprennent.

Les autres nous écoutons, réduits aux conjectures.

23

L'idée de Babel n'est pas l'idée de construire une tour, ni l'idée de la communication.

L'idée de Babel va à l'encontre de toute construction. C'est l'idée de l'isolation.

Le message des anges est incompréhensible, même si chacun des mots paraît familier.

Les mots rappellent d'autres mots.

Qu'il est impossible de deviner.

Dyslexie.

Trop de lettres ont été changées.

Le message est incompréhensible.

Ce n'est qu'une trace, une incitation ambiguë au mouvement.

24

Et le gant ?

Il n'est pas juste une incitation, un panneau indicateur.

Le gant attend, en tant que partie du *je*, de dire quelque chose.

Il attend que quelque chose puisse être prononcé.

Entre le *je* et l'espace, il y a le langage.

Il est impossible de s'en défaire.

On peut seulement l'enrouler, parfois.

Le langage se plisse, se ride.

25

À la frontière entre Italie et Autriche.

Dix-huit jours que je suis sur la route.

Je marche à travers les mots *ja, danke, grüß Gott*.

Il y a de grands barrages ici.

Villach est en fête.

26

Beljak est en la fête.

Des milliers de gens en costume folklorique.

Musique et bière.

Comme si je marchais dans une ruche.
 Deux musiciens ivres.
 L'un me prend par le cou.
 J'ai joué sur tous les continents, qu'il me dit.
 En s'accompagnant à l'accordéon, il chante les beautés du foyer
 et des sommets alpins.
 Hier, j'ai joué devant un grand public, dix mille personnes, qu'il
 dit.
 Dix mille personnes qui pleuraient, qu'il dit.
 J'en ai encore les larmes aux yeux, quand je pense à ces dix
 mille personnes, qu'il dit.
 Partout on a accroché des petits coeurs en pain d'épice.
 Partout des affiches de Haider.
 Son slogan : *Les autres en parlent ; lui, il le fait.* Dans les villages,
 des stèles qui parlent de la fin de la première guerre mondiale.

27

Des combats entre les unités du Royaume des Serbes, des
 Croates et des Slovènes, et l'armée autrichienne.
 D'une défense héroïque.
 Du référendum lorsque cette partie de la Carinthie a échu à
 l'Autriche.
 De ce moment qui constitue depuis quatre-vingt-dix ans le
 principal moteur politique de la région.
 D'une suture épaisse, et sans cesse renforcée.
 Construire sur le ressentiment, c'est facile.
 Séparer, c'est facile.

28

Il y a ici de hauts barrages, suffisamment hauts pour des flots
 de larmes.
 Mais une toute petite chose peut déclencher une violente effe-
 vescence.

29

Une petite chose.
Comme un nom.
Semislavče, Sant Lamprecht.
Écrire un nom de lieu dans la langue de la minorité déclenche une violente effervescence.

Il y a quatre-vingt-dix ans que ce nom n'a pas été écrit publiquement.

En Carinthie, il y a de grands barrages.

Il y a des moments où je suis traversé par le sentiment d'une extrême beauté.

Il y a des moments où l'envie de fuir me traverse.

On dirait que je ne suis pas le seul à en avoir envie.

30

Trente-deux jours que je suis sur la route.
La frontière s'enchevêtre de plus en plus entre mes pas.
Frontière entre les pays, les langues, les cultures.
Frontière de mon pas, frontière de l'heure qui suit, frontière de mon regard.

Frontièrefrontièrefrontière.

Je passe à côté de bornes frontalières renversées.

31

Une commission internationale les a installées ici en 1920.
Les bornes slovènes sont fraîchement repeintes. Il a fallu changer l'inscription République Socialiste de Yougoslavie pour République de Slovénie.

Les baies et les bolets et les fougères et les pins qu'il y a de part et d'autre ne reconnaissent pas cette frontière.

Je marche à travers des inscriptions qui déterminent quel centimètre de route appartient à un pays, et quel autre centimètre, au pays voisin.

32

J'aime bien les routes comme ça. On ne peut pas conduire chez soi sans conduire en même temps chez le voisin.

Être contraint à entrer en communication.

À construire des tours de Babel.

Toucher l'autre, être une langue pressée dans l'étroit passage entre le *je* et l'espace.

Un gant.

33

Ensuite, la route tourne en entrant dans la forêt.

Il vient vers moi.

34

Il va dans l'autre sens.

Dans le sens inverse des aiguilles d'une montre.

Dans le sens inverse de l'histoire.

En boitant.

Deux pas en arrière, pour pouvoir en faire un en avant.

Il n'est pas dangereux.

Un chien errant à qui il manque la patte avant droite.

Où va t'il ?

Et comment se fait-il qu'il arrive à marcher ?

Quand on se croise, il ne me regarde même pas.

C'est un taiseux.

Un de ceux qui sont capables de mettre les autres en dette par leur silence.

Trente-quatre jours que je suis sur la route.

Quand quelqu'un fait la route à pied, avec le temps, il peut percevoir aux aboiements des chiens si les gens d'un village s'entendent bien.

Pas un aboiement dans ce bois.

Pas un mot.

Quand il passe en boitant, c'est comme si je voyais un mirage.
L'ange noir de l'histoire sans l'un de ses quatre gants.
Trente-cinq jours que je suis sur la route.
Il va pleuvoir.
Au sommet de la colline, il y a une stèle.

35

Elle marque la triple frontière entre la Slovénie, l'Autriche et la Hongrie.

Tout autour, des tas d'ordures laissées par les touristes.

Tout autour, des plaques commémoratives.

Recyclage ?

C'est ici que je boucle la boucle.

De nouveau, je retourne à mon labyrinthe.

J'ai froid aux doigts.

On a beau être en août, il a beau faire plus de trente degrés,
j'ai froid aux doigts.

Fait-il si froid dans le ciel en marche au-dessous de moi ?

De la forêt parvient l'écho d'un aboiement.

Qui jettera le prochain gant?

